

JESPER HALLE

DE BOSJES

VERTALING TOM KLEIJN

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #393
© Jesper Halle, 2004
Hovseterveien 96 – 0768 Oslo, Norge
Oorspronkelijke titel: *Lilleskogen*
© Nederlandse vertaling: Tom Kleijn 2013

de bosjes

Personen

Jonas *een jongen. Gaat nog niet naar school*

Knotten *Jonas' kleine broertje*

Toralf *een vriendje*

Signe *een vriendinnetje*

Bjørg *iets ouder. Zij zit al op school*

Monseman *Bjørgs grote broer, ongeveer 14 jaar. Licht
geestelijk gehandicapt*

Tom *een vriendje met wie soms gespeeld wordt*

Anitra *Toms tweelingzus*

Kleine Morgan *hun kleine broertje*

Julie Nilsen *heeft wratten*

Martine *is nieuw in de buurt*

*De Koning is alleen voor Knotten zichtbaar,
en kan prima door Knotten gespeeld worden*

Over de speelstijl en het toneelbeeld:

*Dit stuk gaat over kinderen, maar het is niet de bedoeling dat
het door of voor kinderen gespeeld wordt, noch op een
kinderachtige manier. Verdriet is verdriet en vreugde is
vreugde, voor kinderen net zo goed als voor volwassenen.
Dat is belangrijk.*

*Scenisch is het van belang, dat tijd en plaats snel en
soepel kunnen wisselen. Zij die geen deel hebben aan de
handeling, kunnen aanwezig blijven en hun eigen
spelletjes spelen. Of gewoon op hun beurt wachten.*

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #393
© Jesper Halle, 2004
Hovseterveien 96 – 0768 Oslo, Norge
Oorspronkelijke titel: *Lilleskogen*
© Nederlandse vertaling: Tom Kleijn 2013

de bosjes

deel 1 lente

Scène 1 Gagarin en de kerkklokken

Op een groot groen vlak staan alle kinderen. Jonas en zijn broertje Knotten. Signe en Toralf. Bjørg met haar broer Monseman. Tom en zijn tweelingzus Anitra en broertje Kleine Morgan, en terzijde wat op zichzelf Julie Nilsen.

jonas Het is dus een bal van ijzer, en daar zit Gagarin in. En als hij komt, schiet er een vlam dwars door de lucht. Dan kun je beter binnen blijven.

Dan moeten we binnen blijven anders worden we blind.

Dat gebeurt ons niet. Alleen mensen die buiten zijn. Wij verstoppen ons binnen.

De klokken van een naburige kerk beginnen te luiden, hard en heftig. Knotten wordt bang van het lawaai. Hij wordt steeds onrustiger. Uiteindelijk rent hij weg. Dat lokt een kettingreactie uit: de een na de ander rennen de kinderen weg. Uiteindelijk is Jonas alleen over.

jonas Knotten, kom terug.

Kom terug, het is niet gevaarlijk. Het is Gagarin niet. Het zijn de kerkklokken maar.

– Kom op. Kom!

Maar ze komen niet terug. Jonas is nog steeds alleen. Het kloggelui sterft weg. De klok slaat acht keer.

jonas als volwassene Ik dacht er nooit aan. Nu denk ik er altijd aan. Het begon met die klokken. Dat is tenminste het enige begin dat ik kan bedenken. Die eerste keer dat we de kerkklokken hoorden. Dezelfde dag dat Gagarin door de lucht vloog in een ijzeren bal.

Ik vraag aan mijn broer waarom die klokken toen luidden. Ik vraag het Toralf. Ik bel naar Bjørg. Ik zoek de kinderen van Eriksen op, Tom en Anitra en Kleine Morgan. Ik spoor

Martine op. Niemand die het weet. Niemand die wat zegt.

Niemand die zich iets herinnert.

Scène 2 Schooltje spelen

Geleidelijk aan komen de anderen weer terug. Ze gaan schooltje spelen op de speelplaats.

Bjørg is de onderwijzeres. Jonas, Knotten, Toralf, Signe, Monseman en Julie Nilsen zijn de leerlingen.

bjørg Toralf.

toralf Ja.

bjørg Signe.

signe Ja.

bjørg Jonas.

jonas Ja.

bjørg Knotten.

jonas Ja.

bjørg Heet jij Knotten?

jonas Knotten is nog klein. Dat weet je best.

Hij gaat binnenkort wel praten.

bjørg Monseman.

monseman Ja.

bjørg Julie Nilsen.

julie nilsen Huh?

bjørg Tom?

Anitra?

Kleine Morgan?

Altijd zijn die kinderen van Eriksen afwezig.

Bjørg maakt er een aantekening van.

jonas Ze zitten daar.

Hij wijst naar Tom, Anitra en Kleine Morgan

die verderop op de speelplaats zitten. Bjørg negeert hen.

bjørg Hier op school geven we lof en hier op school geven

we straf. Lof voor de brave kinderen en straf voor de

stoute. Wie lof krijgt, krijgt een toffee.

toralf Kan iedereen lof krijgen?

bjørg Iedereen die braaf is.

signe Hoeveel heb je dan?

bjørg Wat?

signe Hoeveel?

toralf Toffees.

bjørg Die zijn voor de brave kinderen.

jonas En als iedereen braaf is?

bjørg Jonas! Stilte tijdens de les.

monseman We hebben er vier.

bjørg O, Monseman!

monseman We hebben er vier. Jij telde er vier. Je liet ze zien.

bjørg Stilte!

toralf Vier? Dan krijgt dus niet iedereen?

bjørg Stilte tijdens de les. Anders krijgt niemand wat.

Bjørg houdt een toffee omhoog. De rest wordt stil.

bjørg Laat je handen eens zien?

signe Waarom?

bjørg Omdat ik het zeg. Zo gaat dat.

– Je moet je nagels knippen. Ze zijn veel te lang.

signe Ze moeten zo zijn.

bjørg *tegen Toralf* Bah, jij bent zo zwart als een schoorsteenveger! Je moet je wassen.

Ga je wassen!

Toralf doet alsof hij zijn handen wast.

bjørg Laat zien.

Ze bekijkt zijn handen.

bjørg Nog een keer.

Hij wast ze nog eens en laat ze haar weer zien.

bjørg Dat is beter. Ga nu maar zitten.

jonas Mag ik ze ook wassen?

bjørg Ja hoor.

Jonas wast zijn handen.

julie nilsen En ik?

bjørg Nee. Jij hebt wratten. Dat is besmettelijk.

julie nilsen Ach toe nou...

bjørg Nee! Jij hebt wratten! Je vergiftigt het water.

Trouwens, je mag wratten niet wassen. Die moeten weggebrand worden.

signe Wanneer krijgen we lof?

bjørg Eerst gaan we een paard tekenen.

Wie het mooiste paard tekent, krijgt lof.

jonas Mogen we Gagarin tekenen?

bjørg Nee!

jonas Knotten kan geen paarden tekenen.

bjørg Dan mag hij een kat tekenen.

toralf Mogen wij ook een kat tekenen?

bjørg Nee.

Pauze. Ze tekenen allemaal ingespannen.

bjørg Klaar?

jonas Ik niet. Ik ben nog niet klaar.

Bjørg bekijkt de tekeningen.

bjørg Die van Signe is het mooist.

jonas Dat is niet eerlijk. Ik was nog niet klaar.

toralf Ik ook niet.

bjørg Lof voor Signe.

Signe krijgt een toffee.

bjørg Nu moet iedereen antwoord geven op een vraag. Wie het goed heeft, krijgt lof. Wat heeft de koning op zijn hoofd?

allen *roepen* E E N K R O O O N!

bjørg Nee. Wat heeft de koning op zijn hoofd?

allen E E N K R O O N!

bjørg Monseman?

monseman Hij heeft een hoed.

signe Nee toch?

toralf Dat heeft hij echt niet.

bjørg Jawel.

Bjørg haalt een uitgeknipte foto tevoorschijn.

De anderen bestuderen hem.

toralf Is dat de koning...?

jonas Da's vals. Monseman wist het. Je had
't hem verteld.

bjørg Dat heb ik niet.

toralf O nee. Hij is toch je broer.

signe En hij is ook debiel!

bjørg Dat mag je niet zeggen, debiel!

monseman Ik zei hoed.

jonas Dat was vals, Bjørg.

monseman Ik zei hoed.

bjørg Je mag niet 'debiel' zeggen. Dat weten jullie. Dat
weet iedereen.

monseman Hoed op de foto. Hoed op de foto. Ik zei hoed.

Bjørg geeft hem een toffee.

toralf Bjørg speelt vals, Bjørg speelt vals!

bjørg Jij krijgt er ook een.

Toralf krijgt een toffee.

jonas En ik dan.

bjørg Goed dan!

Jonas krijgt een toffee.

jonas En Julie Nilsen en Knotten dan?

bjørg Ik heb niet meer. Het was mijn zak.

Ik heb er voor betaald.

Jullie hebben bijna alles gekregen.

School is uit. Speelkwartier.

Knotten krijgt de foto.

Knotten krijgt de foto. Kijkt er naar.

Begint te huilen.

jonas We kunnen 'm delen, Knotten.

We delen hem. Sorry.

Ik wou hem niet opeten. Kijk maar.

We delen.

Ik heb er bijna niet op gekauwd.

Julie Nilsen haalt plotseling een zak zuurtjes tevoorschijn.

Ze houdt hem op voor Knotten.

julie nilsen Alsjeblieft, Knotten.

signe Heb jij snoep?

toralf Waar heb je dat vandaan?

julie nilsen Ergens.

signe Waarom hebben wij niets gekregen?

julie nilsen Jullie hebben van Bjørg gekregen.

signe Eén toffee.

bjørg Ik had niet meer. Ik heb ze weggegeven.

Ik wil ook wat. Mag ik ook?

toralf Het is onaardig om niet te delen.

julie nilsen Ik moet naar huis.

toralf Doe eens aardig.

signe Beste vriendinnen?

julie nilsen Eentje dan.

bjørg Niet meer?

toralf Twee?

signe Twee? Alsjeblieft.

julie nilsen Goed dan.

Ze bedienen zich van haar snoep.

signe Hoe kom je hieraan? Die hebben ze niet bij de winkel van Jensen.

julie nilsen Heb ik gekregen.

signe Waar dan.

julie nilsen Heb ik gekregen.

Thuis.

bjørg Ze liegt. Ze krijgt alleen op zaterdag.

De anderen willen net weggaan als Tom, Anitra en Kleine Morgan naar Julie Nilsen toe komen.

tom Mogen wij ook wat?

julie nilsen Nee.

anitra Dat is niet eerlijk.

julie nilsen Ik moet naar huis...

anitra Je moeder heeft niet geroepen.

Tom probeert de zak snoep van haar af te pakken.

julie nilsen Laat los.

De zak scheurt. De zuurtjes vallen in het zand. Julie probeert ze op te rapen.

julie nilsen Nee! Nu zit er zand aan. Alles verpest.

tom Je had het gewoon kunnen geven.

Het was niet expres.

julie nilsen Ik heb het gekregen. Het was voor mij.

anitra Jij bent een huilebalk!

julie nilsen Nee!

anitra Jawel. En je heet Wrattensjuul.

kleine morgan Wrattensjuul. Wrattensjuul. Pies plas poep.

julie nilsen *huilt* Nee...

jonas Tom!

tom Ja.

jonas Tom...

tom Ja?

jonas Wil je de mijne?

Jonas houdt het zuurtje omhoog dat hij heeft gekregen.

tom Nee.

Julie Nilsen is eindelijk weer opgestaan.

Ze wil weg lopen.

Knotten wil haar zijn laatste zuurtje geven, maar ze duwt hem opzij en loopt huilend weg. Jonas en Knotten gaan er achteraan.

Tom, Anitra en Kleine Morgan graven in het zand naar zuurtjes.

Proppen ze in hun mond.

tom als volwassene Die zuurtjes, die smaakten naar zand en kattenpis. Het knarste tussen je tanden. Ik weet dat er veel katten in die zandbak pisten en het smaakte naar kattenpis. Het stonk. Julie Nilsen stonk ook naar kattenpis. Julie Nilsen. Julie Nilsen. Wrattensjuul Kattenpis Nilsen.

Ze vroeg er zelf om. Ze vroeg er om. Of niet soms?

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #393
© Jesper Halle, 2004
Hovseterveien 96 – 0768 Oslo, Norge
Oorspronkelijke titel: *Lilleskogen*
© Nederlandse vertaling: Tom Kleijn 2013

de bosjes

Scène 3 De Koning en Knotten

's Avonds, in de kamer van Knotten en Jonas.

Ze liggen elk in hun eigen bed. Jonas slaapt. Knotten zit in zijn bed en kijkt naar de foto van de Koning.

Achter Knottens hoofdeinde verschijnt

De Koning. Hij heeft een hoed op zijn hoofd en een sjerp om (of: een ridderorde om zijn nek). Buigt zich teder over Knotten.

de koning Ga je lekker slapen, Knotten?

Jawel, dat moet. Je ligt in bed, dus moet je slapen. Iedereen moet dat.

Je vader past op je, en je moeder past op je, en Jonas – en de Koning met de hoed.

Zal ik je een geheim vertellen, Knotten?

Ik pas op iedereen in het hele land. Daarom ben ik de Koning.

Ik pas ook op Julie Nilsen. Zij krijgt een andere keer toffees. Iedereen krijgt een andere keer toffees. Dan houden ze op met huilen.

Het was aardig van je dat je het haar wilde geven, Knotten. Jij bent aardig. Jonas is ook aardig. Hij heeft zijn toffee gedeeld.

En Bjørg is aardig. Zij speelt met iedereen schooltje, al zijn jullie veel kleiner dan zij.

En de kerkklokken zullen ook niet meer luiden. Ik zal ervoor zorgen dat ze niet meer luiden. En dat iedereen snoep krijgt. Ik ben Koning, weet je.

Zo, nu slaapt iedereen. Nu moet jij ook gaan slapen, Knotten.

Nee, ik ga niet slapen voordat jij slaapt.

Niet voordat iedereen slaapt. Ik ben de Koning.

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #393
© Jesper Halle, 2004
Hovseterveien 96 – 0768 Oslo, Norge
Oorspronkelijke titel: *Lilleskogen*
© Nederlandse vertaling: Tom Kleijn 2013

de bosjes

Scène 4 Er zit een gat in het hek

Bjørg en Monseman willen weer schooltje spelen.

Monseman zwaait met een rugzak.

bjørg Nu begint de school. Iedereen moet naar school
komen. Nu begint de school.

monseman Ik heb rugzak.

bjørg Stil.

monseman Het heet rugzak.

Toralf, Jonas, Knotten en Signe komen op.

Ze zijn opgewonden. Willen doorlopen.

*Jonas en Knotten eten elk een appel. Toralf
heeft een padvindersmes.*

bjørg Zullen we schooltje spelen.

toralf Nee.

bjørg Zullen we schooltje spelen?

jonas Nee!

bjørg Waar gaan jullie heen?

signe Naar de Bosjes.

bjørg Dat mag niet.

jonas Jawel.

bjørg Niet. Er is prikkeldraad.

toralf Er zit een gat in het hek.

bjørg Niet.

signe Wel. Tom en de anderen hebben het gezien. Ze zijn daar.

bjørg Ze zijn ongehoorzaam.

signe Wij mogen meedoen.

Ze lopen verder. Bjørg en Monseman blijven achter.

bjørg Ze zijn ongehoorzaam. – Er is school.

monseman Ik heb rugzak.

bjørg Het mag helemaal niet. Het is gevaarlijk!

monseman Ik heb rugzak!

bjørg Debiel! Jij bent echt debiel. Een debiel-dier!

Monseman is een debiel-dier!

Jonas, Knotten, Toralf en Signe zijn in de Bosjes. Ze zijn samen met Tom en Anitra en Kleine Morgan.

anitra als volwassene Ik weet er niets meer van. Nee, dat is niet waar. Ik weet nog... Ik weet nog dat we

glasscherven verzamelden en ze op een plank legden. De
mooiste zagen eruit als groene diamanten. Er lag overal
glas daar.

anitra Stil.

toralf Waar zijn ze?

anitra Stil.

signe Ik zie niets.

tom Ze waren hier gisteren.

jonas Wie?

anitra De zwervers.

signe Hoe weten jullie dat?

tom Wij waren hier.

jonas Niet.

tom Wel.

jonas Er zat geen gat in het hek gisteren.

tom We zijn er overheen geklommen.

signe Kleine Morgan is te klein. Hij kan niet klimmen.

tom Hij was er niet bij.

signe Jullie krijgen een pak slaag als jullie niet op Kleine
Morgan passen.

anitra We hebben hem aan het hek vast-
gebonden.

toralf Dat is waar. Dat heb ik gezien.

jonas Waren de zwervers hier gisteren?

anitra Vier stuks. Helemaal rood in hun gezicht. En
baarden.

signe Wat deden ze?

tom Vechten. En zo.

signe En zo?

tom Zwervers vechten altijd. Omdat ze dronken zijn.

toralf Je kan ook dronken zijn zonder te
vechten.

tom Zwervers niet. Zwervers zijn zuiplappen.

jonas Is dat zo?

tom Grote mensen kunnen een glaasje of twee nemen. Dat
is alleen maar gezond. Zwervers, dat zijn zuiplappen.

toralf Waarom komen ze niet?

anitra Stil. – Ze zijn in de hut.

jonas Is dat zo?

signe Daar zijn ze toch niet?

jonas Komen ze er niet uit?

anitra Misschien zijn ze ergens mee bezig.

toralf Zuiplappen doen ze buiten.

Zwervers zijn buiten als ze zuiplappen.

anitra Iets anders dan.

toralf Wat dan?

anitra Gisteren was er een man die zijn pik in de buik van een dame stak.

signe Gèètver.

jonas Waarom dat?

anitra Ze neuken. Dat is hoe zwervers neuken. Ze neuken de hele tijd. Dat is omdat ze niet werken.

signe Nee. Want ze drinken bier.

toralf Daarvan word je niet zo. Je neukt niet omdat je bier drinkt. Mijn vader drinkt bier. Hij neukt niet.

anitra De zwerver had iets plakkerigs op z'n pik toen hij hem eruit haalde. Toen lachte iedereen.

jonas Wie iedereen?

anitra Iedereen die daar was. Alle zwervers.

tom Kleine Morgan. Ga kijken of ze daar zijn.

kleine morgan Dikke pik.

tom Jaja.

kleine morgan Dikke pik.

tom Jaja, zeg ik. Ja. Ga dan. Rotjong.

kleine morgan Schijt zelf.

tom Gooi dit naar de hut. Dat durf je wel.

Gooi het.

Of ben je te laf?

Kleine Morgan pakt de steen.

tom En je moet schreeuwen als je gooit.

anitra Roep schijtzwerper.

kleine morgan Schijtzwerper.

tom Je moet het roepen.

kleine morgan Schijtzwerper. Dikke pik! Kut!

anitra Stil...

tom Gooi hem dan.

kleine morgan Dikke pik.

Kleine Morgan loopt naar de daklozenhut.

Hij heeft een steen klaar om te gooien.

jonas Waarom zat er plakkerig spul op?

anitra Dat was leuk. Iedereen vond dat leuk.

tom Gooi dan. – Pikkemans!

anitra Stil.

Kleine Morgan gooit. De steen raakt de hut maar er gebeurt niets.

tom Gooi er nog een.

anitra Stil...

toralf Jij bent laf. Je zegt alleen maar stil.

anitra *roept* Schijtzwerper! Schijtzwerper,
vieze tering kut schijtzwerper!

Er gebeurt niets.

signe Daar is niemand.

toralf Jullie liegen allebei. Doen jullie altijd.

tom Niet.

toralf Wel. Mijn moeder heeft het gezegd. Dat jullie hele familie liegt.

tom Dat neem je terug.

toralf Nee.

tom Neem terug zeg ik!

toralf Iedereen weet het.

tom O godverdomme. Jij klootzak! Godverdomme...

Tom vliegt Toralf aan. Ze vechten voor menens. Toralf is sterker dan Tom en krijgt hem tenslotte op zijn rug.

toralf Geef je je over?

tom Nee.

toralf Geef je je over?

tom Nooit!

jonas Wees stil.

Stel je voor dat ze komen.

signe Puh. Ze zijn er niet.

Kom op, Toralf.

Toralf laat Tom los. Staat op. Signe en Toralf gaan. Jonas wil het liefst ook gaan. Maar Knotten is naar de hut gelopen en bestudeert hem.

tom Ze waren hier gisteren dus wel. Dat is echt waar. Kijk maar.

anitra Ze gooien ook flessen kapot.

jonas Knotten. Niet aankomen. Je snijdt je.

anitra “Je snijdt je. Je snijdt je.”

tom Je bent een moederskindje, Knotten. Kleine Morgan is veel stoerder.

jonas Knotten, we gaan.

anitra “Knotten we gaan.”

jonas We moeten naar huis.

anitra “We moeten naar huis.”

jonas Dat moet.

tom Het mag als er een gat in zit. Er zit toch een gat in het hek.

jonas Dat hebben jullie gemaakt.

tom Nee. Echt niet. Het was er gewoon.

anitra Kunnen jullie niet nog even blijven?

jonas Waarom?

tom Dan kunnen we de hut doorzoeken en zo.

jonas Stel je voor dat ze terugkomen.

tom Kleine Morgan en Knotten kunnen op wacht staan.

Toch, Kleine Morgan.

Kleine Morgan knikt.

kleine morgan Dikke pikkewacht!

anitra We kunnen vader- en moedertje spelen en kind.

jonas Ik wil geen kind zijn.

anitra Jij mag vader zijn. Dan is Tom de oom.

kleine morgan Tering. Klote.

tom Wat is er?

kleine morgan Klote ook. Het bos.

tom De zwervers.

anitra De zwervers komen. Dat zijn de zwervers. Rennen.

jonas Maar Knotten...

tom Ben je gek...

jonas Knotten...

anitra Schijt aan hem!

kleine morgan Schijt!

Tom, Anitra en Kleine Morgan rennen weg.

jonas Knotten? Kom Knotten. Alsjeblieft.

Je moet komen...

Knotten heeft twee flessen gevonden. Laat ze vrolijk tegen elkaar klinken. Het maakt een mooi geluid. Hij blijft staan klinken. Jonas wordt zo bang dat hij begint te huilen.

jonas Alsjeblieft Knotten, kom. Toe nou...

Het zijn de zwervers. De zwervers komen.

Iemand komt op. Het is Julie Nilsen.

Ze is nat en koud en maar half gekleed en draagt een bundel kleren. Maar ze heeft alleen oog voor de mooie armband die ze om haar pols heeft.

jonas Waar zijn de zwervers?

julie nilsen Wat?

jonas Waar zijn ze? Komen ze?

julie nilsen *schudt haar hoofd.*

jonas Zeker weten?

julie nilsen *knikt.*

jonas Knotten. Nu kom je hier. Knotten, je moet komen als ik dat zeg.

Knotten komt dichterbij. Gaat door met de flessen.

jonas Waarom kwam je niet meteen?

Knotten blijft staan en slaat de lege flessen tegen elkaar.

jonas Ben je gaan zwemmen?

julie nilsen Ja.

jonas Waarom.

julie nilsen Voor de lol.

jonas Was het niet koud.

julie nilsen Mmm.

jonas Het is nog te vroeg. Wij mogen in elk geval nog niet.

Was je alleen gaan zwemmen?

Was je alleen?

Was je alleen?

julie nilsen *knikt.*

jonas Dat is gevaarlijk.

julie nilsen Zeg het niet tegen Bjørg.

jonas Wat dan?

julie nilsen Dat ik heb gezwommen.

jonas Waarom niet.

julie nilsen Ze vertelt het door.

jonas Maar het mag niet. We mogen niet eens in het bos
zijn.

julie nilsen Alsjeblieft. – Je kunt snoep krijgen.

jonas Dat is in het zand gevallen. Het smaakte vies.

julie nilsen Ik heb meer.

jonas Mag Knotten ook?

Julie Nilsen haalt wat snoep tevoorschijn.

Alle drie kauwen.

jonas Zulke hebben ze niet bij de winkel van Jensen, nee!

julie nilsen Jullie mogen ze allemaal hebben. Ik krijg er
alleen maar buikpijn van.

jonas Dank je.

julie nilsen Ga je het zeggen? Dat ik gezwommen heb.

jonas Nee.

julie nilsen Je mag het niet zeggen.

jonas Heb je de zwervers gezien?

julie nilsen Wat is een zwerver?

jonas Ze zijn rood in hun gezicht. Ze hebben baarden.

julie nilsen *schudt haar hoofd.*

jonas Zeker weten.

julie nilsen *knikt.*

jonas Julie Nilsen. Jullie wonen bij de moeder van Bjørg.

julie nilsen Ze heeft niet zoveel. Daarom moet ze
verhuren.

jonas Toralf woont vlak bij ons. Wij wonen op 25a en
Toralf woont op 25c.

Toralf speelt bij ons. Vaak.

julie nilsen Pappa heeft een baan bij de houtzagerij
gekregen.

jonas We kunnen in de woonkamer spelen. Toralf ook.
Misschien Signe. Knotten kan in de kinderkamer blijven.

julie nilsen Ik heb een armband gekregen.

*Julie Nilsen laat haar armband zien. Jonas en Knotten zijn
gefascineerd.*

jonas Ben je jarig?

julie nilsen Ik heb hem gevonden. Toen ik ging zwemmen.
Niemand weet het.

Ze loopt weg.

jonas als volwassene Die mooie gouden armband van
Julie Nilsen.

Toen was het al begonnen. Toen was het al aan de gang.

Ze zat er middenin.

*Knotten loopt rond en pakt kleine dingen van
de grond. Raapt ze op, de een na de ander. Bekijkt elk ding
voordat hij het opeet.*

De kerkklokken beginnen te luiden.

deel 2 zomer en herfst

Scène 5 Hoogzomer

*Bij de vijver in de Bosjes zitten Signe en Toralf en Jonas.
Het is warm en ze zijn zomers gekleed. Toralf snijdt iets met
zijn padvindersmes. De anderen kijken toe. Knotten loopt in
zijn eentje het bos in.*

jonas Ik vraag me af waar Gagarin is geland?

toralf Dat is lang geleden.

jonas Het gat in het hek. Dat was toen.

Stel je voor dat hij hier geland is.

toralf Waarom hebben we hem dan niet gevonden?

signe Mamma is ziek, dus pappa heeft vandaag ontbijt
gemaakt. Het ei was helemaal groen.

jonas Wat maak je?

toralf Een mes.

signe Een mes maken met een mes.

jonas Ik heb ook een mes.

toralf Het wordt heel scherp.

jonas Mag ik het daarna lenen.

toralf Ik mag het niet uitlenen.

jonas Ik beloof dat ik voorzichtig zal zijn.

toralf Een mes is gevaarlijk gereedschap.

Je kunt je snijden.

jonas Niet als je voorzichtig bent.

toralf Pappa is voorzichtig. Maar hij heeft zich toch
gesneden.

signe Zullen we gaan zwemmen?

jonas Knotten. Kom. We gaan zwemmen.

Knotten?

Signe en Toralf staan op. Toralf stopt zijn mes in zijn riem.

toralf Kom je?

jonas Wacht even.

signe Altijd moeten we wachten.

Jonas loopt naar Knotten. Praat zachtjes tegen hem.

jonas Knotten, je mag daar niet naartoe als er anderen bij
zijn.

Dat is de afspraak. Dat weet je.

Heb je weer gepakt?

Knotten schudt zijn hoofd. Maar zijn mond zit vol.

signe Wat is er met hem?

jonas Niets.

signe Hij praat niet. Hij kijkt en huilt alleen maar.

Is er iets met hem, of niet?

jonas Hij kan praten als hij wil. Maar hij wil bijna nooit.

Niemand weet waarom.

toralf Hij is debiel. Monseman is ook debiel.

jonas Dat is hij niet. Hij is mijn broer. Je wordt niet zomaar debiel. Hij was het vroeger ook niet. Knotten is aardig!

toralf Wat heeft hij in zijn mond?

jonas Niets.

toralf O nee?

signe Laat zien.

jonas Hij eet schors.

toralf Knotten. Mond open.

Knotten doet zijn mond open. Ze zien dat hij een mond vol chocolade heeft.

signe Jullie hebben chocolade en wij krijgen niets. Wel verdorie. Jullie wel en wij krijgen niets.

jonas Het is niet van ons.

signe Van wie dan?

jonas Dat is geheim.

signe Geef ons wat. Dan zullen we niets zeggen.

toralf Kom op. Een beetje maar.

jonas Het is van Julie Nilsen. Niemand weet ervan. Alleen wij. Het ligt onder een steen.

toralf Julie Nilsen is gek. Je kan geen snoep onder een steen bewaren.

jonas Het is omdat het geheim is.

Van thuis mag ze niet.

signe Waar is het?

jonas Hier. Hier achter.

Knotten. Kijk of er iemand komt.

Let op.

Knotten blijft op de uitkijk staan. De anderen gaan het bos in. Ze stoppen bij een steen die Jonas wegschuift.

toralf Je liegt.

jonas Nee. Kijk maar.

Jonas haalt een zak uit de schuilplaats.

Ze openen hem gretig.

signe Bah, hij zit vol mieren. Bah.

jonas Niet wat er in de zakken zit.

Wat in de zakken zit is prima. Zo goed als nieuw.

toralf Mogen we pakken.

jonas Een klein beetje dan. – Ik mag het.

Want ik ken Julie.

signe Julie heeft wratten.

jonas Daar kan ze niets aan doen.

toralf Ze is gek.

jonas Pak niet zo veel.

toralf We pakken maar een beetje.

signe Bah, er zitten mieren in. Bah.

Signe gooit de zak van zich af. Overal komt snoep terecht.

toralf Hier is nog een zak. Hier is meer.

Veel meer.

Toralf houdt de zak ondersteboven en wil het snoep eruit schudden. De zak zit vol met ondergoed van Julie Nilsen.

signe Onderbroeken?

Bah, ze zijn vies.

toralf Ze is gek. Ze is hartstikke gek.

Op dat moment komt Julie Nilsen uit het bos. Knotten komt achter haar aan. Te laat om te waarschuwen.

julie nilsen *schreeuwt* O nee! Nee, nee, nee...

Julie Nilsen gooit zich vertwijfeld op de zak met ondergoed en probeert het bij elkaar te graaien.

jonas Hoi Julie.

toralf Je bent gestoord jij. Helemaal gek.

jonas Julie, het was echt niet de bedoeling. Julie.

Ik moest het ze laten zien. Ik wist niet...

signe Toralf, we gaan zwemmen.

Ga je mee zwemmen, Julie?

toralf Blijf je bij Jonas?

julie nilsen Jullie mogen niets zeggen, jullie mogen niets zeggen, jullie mogen niets zeggen...

signe Nee hoor.

toralf We hebben maar een beetje gepakt. Je hebt zo veel.

julie nilsen Neem alles maar. Maar niets zeggen.

– Hier. Alsjeblieft. Hier.

Ze geeft de zak aan Knotten. Huilend.

De anderen vinden haar maar raar.

julie nilsen Ik wil het niet meer. Het smaakt zo vies.

toralf Nee hoor.

signe We hebben jou toch niets gedaan.

julie nilsen Waarom zijn jullie hier? Dat mag toch niet.

toralf Het mag niet. Maar het mag ook weer wel.

jonas Mamma weet dat we hier zijn gaan zwemmen.

toralf Ik wil nu zwemmen.

jonas Ga je mee zwemmen, Julie?

julie nilsen Ik kan niet.

signe Dan niet. Dag.

toralf Dag hoor.

Signe en Toralf gaan. Toralf en Jonas wisselen een blik.

Dan wendt Jonas zich tot Knotten.

jonas Je had kunnen waarschuwen dat ze kwam. Rotjong!

Knotten wordt verdrietig. Tranen beginnen te stromen.

jonas Moet je nou altijd janken? Kun je niet gewoon iets zeggen.

Knotten rent weg.

jonas Rotjong. Hij begrijpt niets. Hij is niet stom, alleen maar debiel.

julie nilsen *spuugt naar hem.*

jonas Ben je gek geworden.

julie nilsen *spuugt weer.*

jonas Je mag niet spugen.

julie nilsen “Je mag niet...”

Julie heeft opgeruimd. Legt de steen op zijn plaats over de zakken. Kijkt Jonas in zijn gezicht. Spuugt nog een keer en rent weg.

Jonas is alleen. Hij veegt zijn gezicht af.

Ziet de dolk waar Toralf aan werkte.

jonas *roept* Toralf, je bent de dolk vergeten! De dolk!

Knotten duikt weer op tussen de bomen.

jonas Ga maar mee.

Knotten pakt Jonas bij de hand. Ze gaan.

Scène 6 Meisjes en poppen

Bjørg en Signe en Anitra zitten elk met hun eigen pop op de arm.

signe Mijne is het mooist. Die van jullie zijn mooi. Mijne is het mooist.

anitra Die van Bjørg is het lelijkst.

bjørg Niet. Jouwe is vies. Mijne is schoon.

Ik doe mijn pop in bad.

anitra Jouwe heeft een groene jurk.

bjørg Jouwe is overal vies.

anitra Jouwe is zo oud. Die was zeker van je moeder.

bjørg Jouwe heeft geen onderbroek.

anitra Poppen hoeven geen onderbroek.

bjørg Natuurlijk wel. Meisjes hebben onderbroeken. En koninginnen. En koningen.

Toch, Signe.

signe Mijne plast. Plaspoppen hebben er geen. Want dan plassen ze in hun broek.

Ze lachen.

bjørg Julie Nilsens pop kan haar ogen niet dichtdoen.

Ze zijn stuk. De ene zit de hele tijd dicht en de andere is open.

Ze kan niet slapen. Ze ligt maar zo.

signe Zo? Is dat waar?

bjørg Daarom huilt Julie Nilsen zo. Ze huilt de hele nacht.

anitra Julie Nilsen is bang.

signe Waarvoor?

anitra Ze schreeuwt. Alleen bangerds schreeuwen.

bjørg Mijn pop gaat op een kasteel wonen.

signe Mijne gaat naar het ziekenhuis en wordt geopereerd.

anitra Mijn broer heeft zo'n lange plasser.

bjørg Tom?

anitra Nee. Toto. Hij is groot. Hij is soldaat.

Die van Tom is zo klein. Soms staat hij rechtop.

bjørg Mijn pop gaat trouwen.

signe Met wie.

bjørg Niemand.

signe Jij bent groter dan Toralf. Je kan niet trouwen met iemand die kleiner is.

bjørg Toralf is geen pop.

anitra In ons blok is er een die zo'n lange heeft. Als hij
rechttop staat.

bjørg Wat dan?

anitra Zijn plasser.

signe Bij grote mensen staan ze niet rechttop. Ze hangen.

bjørg Hangen te slangen.

Ze lachen.

anitra Mijne gaat nooit trouwen.

signe Mijne wordt geopereerd. Ze heeft een ziekte. Er zit
een knobbel in haar maag zo groot als een blauwe knikker.
Ze snijden haar gewoon open en halen hem eruit en naaien
het daarna weer dicht.

anitra Julie Nilsen heeft me iets verteld.

bjørg Julie Nilsen liegt altijd. Dat zeggen haar moeder en
vader.

signe Echt waar?

bjørg Dat weet toch iedereen.

anitra Dat is niet zeker.

bjørg Jawel.

signe En ze heeft ook gaatjes in haar tanden.

anitra En wratten.

bjørg Haar pop heeft één oog zo en één zo.

anitra Jonas is verliefd op Julie Nilsen.

signe Niet!

anitra Wel.

signe Niet! Julie Nilsen heeft mij vaak snoep gegeven. En ze kent een man met heel groene ogen.

anitra Ze zijn geel. – Tegen mij zei ze dat ze geel zijn. Dat is zo. Ze geven licht in het donker. En zijn gezicht is rood.

signe Het is wit.

anitra Het is rood.

signe Het is wit.

anitra Het is rood. Helemaal rood zoals een zwerver. En hij ruikt naar de dood.

bjørg Julie Nilsen liegt alleen maar. Zo is ze.

signe Ogen die licht geven in het donker. Alleen poppen hebben dat. Poppen en ratten.

bjørg als volwassene Ja, arme Signe, ja. Arme kleine Signe.

En Anitra werd verwaarloosd. Er is geen ander woord voor.
Verwaarloosd. En Julie natuurlijk. Ze huilde echt altijd. Zag
eruit als een rat en moest de hele tijd getroost worden.
Troost en troost en troost. Haar ouders deden niets anders.
Ze was verwend!

Scène 7 Rode limonade

Jonas en Knotten en Julie Nilsen zitten in de zandbak en drinken rode limonade. Plotseling begint Julie te huilen.

jonas Waarom huil je?

julie nilsen Dat doe ik gewoon.

jonas Iedereen huilt.

Tom huilt ook. Soms.

julie nilsen Bjørg ook. Ik kan niet slapen want ze ligt recht onder mij te huilen. Eén verdieping lager. Soms dan. En haar moeder klaagt over mij. Maar Bjørg is net zo'n huilebalk.

jonas Toralf huilt bijna nooit.

Hij zegt dat het geen pijn doet als je op je lip bijt.

julie nilsen Signe huilt als ze vuil wordt.

jonas Knotten huilt als hij moe is. Of als er iemand kwaad wordt.

– Huil je om je wratten?

Julie schudt met haar hoofd.

jonas Ze zijn geweldig groot. Doen ze pijn?

julie nilsen Het is lelijk.

jonas Bjørg zegt dat het besmettelijk is.

julie nilsen Dat is zo. Je hoeft ze alleen maar aan te raken,
zo besmettelijk zijn ze.

En als je bloedt dan komen ze over je hele hand.

jonas Misschien kun je ze over je hele lichaam krijgen.

Laat zien. Laat zien dan.

Ze laat Jonas haar hand bekijken.

julie nilsen Mamma gebruikt een naald maar dat helpt niet.

We gaan naar de dokter om ze weg te branden.

Jonas beweegt zijn hand langzaam naar die van Julie

Nilsen toe. Raakt haar wratten aan.

*Knotten, die steeds nieuwsgieriger is geworden, komt vlak
bij hen staan. Julie Nilsen laat Knotten de wratten ook
aanraken.*

julie nilsen Mamma geeft er 's avonds een kus op.

jonas Krijgt ze wratten op haar mond?

julie nilsen Nee. Geeneen. Hij is rood.

Ze gebruikt lippenstift.

Ze zegt dat ik...

jonas Wat dan?

julie nilsen Dat ik het beste van de wereld ben.

Dan krijg je geen wratten.

jonas Geeft ze er elke avond een kus op?

julie nilsen Mmm. En op mijn voorhoofd.

jonas Moeder kust op mijn wang. En ze kust Knotten op
zijn mond. Maar ze doet alleen maar alsof. Want dan begint
hij te lachen.

julie nilsen Echt waar.

jonas Ja.

Julie Nilsen gaat naar Knotten en geeft hem snel een kus.

Hij lacht.

jonas Is het echt waar dat ze je wratten kust?

*Julie Nilsen knikt. Jonas pakt haar hand en kust hem. Kust
de wratten. Julie Nilsen begint opnieuw te huilen.*

jonas Jij huilt ook altijd.

julie nilsen Wij gaan verhuizen naar Afrika.

jonas Is dat zo?

julie nilsen We moeten wel. We moeten.

Daar is het zo warm, dus daar huil ik niet meer.

jonas Wat goed.

julie nilsen Ja.

jonas Misschien kunnen we bij jullie op bezoek komen.

Alleen ik en Knotten.

Als jullie plaats hebben voor Knotten, tenminste?

julie nilsen We gaan in een oerwoud wonen.

jonas Alleen jullie. Wat gaan jullie daar doen?

julie nilsen Een schat begraven. En dan gaan we weer naar huis.

jonas Welke schat dan.

julie nilsen Deze.

Julie Nilsen laat haar armband zien.

jonas Heb je die nog? Je hebt hem nooit om.

julie nilsen Ik kreeg hem omdat ik ging zwemmen. Maar nu moet hij worden begraven.

jonas Hoe diep dan.

julie nilsen Tot het binnenste van de aarde. Helemaal beneden.

jonas Dan verbrandt hij.

julie nilsen Ja.

jonas Maar dan raak je hem toch kwijt?

Weten je vader en moeder ervan.

Dat je hem wilt begraven.

julie nilsen Ze hebben hem nog nooit gezien.

jonas Omdat jullie dan naar Afrika gaan?

Jonas pakt zijn schep en graaft een kuil in het zand.

jonas Doe hem daar maar in. Dan scheppen we het weer
vol. Dan is hij weg.

*Julie Nilsen bukt zich om haar armband in de kuil te
leggen. Maar het lukt haar niet hem los te laten. In plaats
daarvan begint ze ontroostbaar te huilen.*

jonas Je hoeft niet naar de Bosjes te gaan.

Je moet toch niet!

julie nilsen Je mag niets zeggen.

jonas als volwassene Mamma vroeg ernaar. Of er wat was
met de Bosjes. Wat er zo geheim was. Waarom ik niet sliep.
Dat er iets geks was met Julie. Alle mamma's vroegen het.
Alle kinderen zwegen.

Scène 8 De koning is ongerust

Avond in de kamer van Knotten en Jonas.

Jonas slaapt. Knotten ziet de Koning komen. Gaat overeind zitten. De Koning ijsbeert door de kamer.

de koning Je zou nu moeten slapen, Knotten. Dat moet iedereen. Zeker jij, die al zo'n aardige grote jongen bent. Jij moet groot worden en de beste van de wereld worden.

Nee. Er is niemand met wie Jonas zo blij is als met jou. Hij past vast op. En ik ook.

En het gat in het hek wordt gauw dichtgemaakt. Dat is heel zeker. Dan komt er niemand meer in de Bosjes. Jullie kunnen beter gaan zwemmen aan het strand. Samen met de grote mensen. En als het gat dicht is komen er ook geen zwervers meer. En Julie Nilsen houdt op met huilen.

Ik ga het dichtmaken, Knotten. Ik beloof het. Het wordt
weer net als vroeger. Alles.

Ik ga zelfs de kerkklokken stoppen. Ja, dat is niet
gemakkelijk. Maar ik ga het doen. Ik ben toch zeker de
Koning. En ik geef niet op.

Ik geef nooit op. Kan zelfs kerkklokken stoppen. Daarom
ben ik Koning.

Dus nu moet je slapen. Dan komt alles goed. Want het kan
weer helemaal goed komen.

Dat kan.

Natuurlijk kun je mij vertrouwen, Knotten. Wie anders. Ik
ben de Koning weet je. Koning over iedereen in het land.

Goedenacht dan, Knotten. Goedenacht en slaap lekker.

Scène 9 Kleine Morgan is een huilebalk

Kleine Morgan komt ontroostbaar huilend op. Zijn kleren zijn vuil en hij heeft schaafwonden op zijn knieën. Tom en Anitra staan op hem te wachten maar hij wil ze pal voorbij lopen.

kleine morgan Wèèèèh.

Wèèèèh.

Wèèèèh.

Wèèèèh.

tom Hou je kop. Hou op met janken.

anitra Ssst. – Wat is er met je?

tom Heb je je pijn gedaan? – Hou op.

Tom geeft hem een mep maar het helpt niet.

kleine morgan Wèèèèh.

Wèèèèh.

tom Wat heb je gezien?

Heb je Julie Nilsen gezien?

Was ze alleen?

anitra Vertel dan?

kleine morgan Wèèèèh.

Wèèèèh.

anitra Is iemand gemeen tegen je geweest.

tom Zal ik ze pakken. Zal ik ze in elkaar slaan, Morgan?

Het kan lijken alsof Kleine Morgan knikt.

tom Waar zijn ze?

kleine morgan Wèèèèh.

anitra Wie is het?

kleine morgan Wèèèèh.

tom Ik kan ze niet in elkaar slaan als ik

niet weet wie het zijn.

anitra Zeg wie het is, rotjong. Wat heb je gezien?

tom Laat hem los.

anitra “Laat hem los.” Hij zegt toch niets.

Kleine Morgan gaat huilend af.

tom Zie je wel. We hadden niet moeten...

anitra Hij is vast gevallen. Misschien was het een doorn.

Misschien was het een glasscherf. Of een spijker. Er zijn daar veel spijkers. En flessen.

tom Waar dan?

anitra Daar.

tom We hadden op hem moeten passen.

anitra We weten niet of hij echt daar was.

tom We hadden het niet moeten doen.

anitra Jij bent laf.

tom Zeg jij. Wie krijgt er dan de schuld?

Als Kleine Morgan jankt.

Ik ga nooit meer naar huis.

anitra Waar ga je dan naartoe?

tom Zeg ik niet.

anitra Als je niet komt krijg je zeker de schuld.

tom Krijg ik toch wel. Maar ik kom niet.

Deze keer niet. Jij hebt het bedacht.

Je had Julie Nilsen zelf kunnen bespioneren. Niet Kleine Morgan sturen.

anitra Ik wist niet dat hij zich pijn zou doen.

tom “pijn zou doen...”

anitra Jij deed ook mee.

Tom wil aarzelend weglopen, met zijn handen in zijn zakken.

anitra Waar ga je heen?

tom Weet niet. Ver weg.

anitra Ben je gek. Ik durf niet alleen naar huis.

tom Sukkel.

anitra Ik zeg dat je bent weggelopen.

tom Je weet niet waar ik naartoe ga. Ik verstop me.

Ik kom nooit meer terug.

anitra Ik zeg wel dat ik het mijn schuld was. Mij slaat hij
niet.

tom En als hij dronken is dan.

anitra Niet als mamma erbij is.

Pauze.

tom Wat denk je dat Kleine Morgan zegt?

anitra Niets. Hij is toch niet helemaal gek.

tom Denk je dat hij iets heeft gezien.

anitra Weet niet. Misschien.

We kunnen hem morgen uithoren.

tom Hij krijgt chocolademelk van mamma. Krijgt hij altijd.

anitra Tom. Ik zeg dat het mijn schuld is. Kom je dan?

tom Waarom?

anitra Je bent mijn broer.

tom Dat is Kleine Morgan ook. En Toto. Halfbroer dan.

anitra Het wordt zo'n ruzie als je niet komt. Misschien
komt meneer Haglund tegen pappa schreeuwen.

tom Stel je voor dat Kleine Morgan iets gezien heeft. Stel
je voor dat hij zegt dat
wij hem hebben gevraagd Julie Nilsen
en die man te bespioneren.

anitra Zegt hij niet.

tom Misschien was de man gemeen tegen Kleine Morgan.
Misschien heeft hij hem geslagen.

anitra Die man bestaat niet! Alleen Wratten-sjuul Kattepis
Nilsen heeft hem gezien!

tom Waarom moest Kleine Morgan dan spioneren?

anitra Als je wegloopt, ga ik dood!

anitra als volwassene Ik weet niet meer dat ik dat zei.
Weet niets meer van wat ik allemaal zei. Weet niet dat
iemand iets zei. Weet alleen nog dat ik daar stond. Dat mijn
sandalen bleven plakken aan het asfalt. Het asfalt was
gesmolten in de zon zodat er plasjes teer op stonden. Daar
stampte ik in met mijn sandalen. Toen zaten ze vast. Echt
vast. Ik moest blootsvoets naar huis. Dat weet ik nog.

Bjørg en Signe komen erbij. Ze zijn vrolijk en enthousiast.

signe Hoi.

anitra Hoi.

bjørg Hoi.

tom Wat sta jij nou te kijken?

anitra We willen geen schooltje spelen hoor.

bjørg Waar is Kleine Morgan?

tom Heb jij geen donder mee te maken.

signe Wat heeft hij gezien?

anitra Niets.

bjørg Hij kwam uit de Bosjes gelopen.

Mamma zei dat hij heel hard huilde. Dat het nu echt te ver is gegaan.

signe Wat heeft hij gezien?

anitra Weten we toch niet.

signe Hij moest Julie Nilsen bespioneren.

Dat had jij gezegd. Dan moet je toch weten wat hij heeft gezien? Je bent toch zijn zus?

bjørg Hij was in de Bosjes. Mamma zag hem uit...

signe Jij zei dat hij Julie Nilsen en de man zou
bespioneren... Je hebt dat beloofd.

tom Hij heeft niets gezien.

bjørg Ik wist het wel. Het is allemaal gelogen. Julie Nilsen
liegt altijd. Dat zeggen ze bij Jensen ook. Die dochter van
Nilsen, die liegt.

tom Bovendien was ik het. Het was niet Anitra.

signe Wat?

tom Het was mijn plan, dus. Om te spioneren. Het was niet
van Anitra. En verder heeft Kleine Morgan niet iets
vreemds gezien.

anitra Omdat hij dus niets gezien heeft.

tom Dag!

anitra En het was trouwens Tom z'n plan! Van Tom!

Tom en Anitra gaan.

Scène 10 De grasbrand en het donker

Monseman komt door de Bosjes aan lopen samen met Knotten. Knotten is verdrietig. Monseman probeert steeds nieuwe gekke gezichten te trekken om hem op te vrolijken.

monseman Knotten, kijk eens.

Ik ben kat.

Miauw miauw.

Knotten, kijk. Ik ben hond.

Woef woef. Woef.

Knotten, kijk dan.

Ik ben debiel-dier. Kijk. Debiel-dier, Knotten.

Debiel-dier. Debiel-dier. Debiel-dier.

Niets helpt. Monseman haalt iets uit zijn rugzak. Het zijn lucifers en twee peuken die hij heeft gevonden.

monseman Ik heb iets.

Iets anders.

Wat jij niet hebt.

Ik heb peuken.

*Monseman en Knotten nemen elk een peuk in hun mond.
Knotten is erg onhandig. Monseman haalt de lucifers
tevoorschijn. Steekt aan en blaast rook uit. Geeft de lucifers
aan Knotten.*

Plotseling verschijnt de Koning.

de koning Het is het niet waard, Knotten.

Het is de Koning die bepaalt wie rookt.

Dat zijn alleen de grote mensen.

Zij mogen het. En Monseman.

Jij hebt het niet nodig. Jonas komt gauw.

Hij vergeet het nooit. Hij onthoudt het.

Net als ik.

Hij komt je halen. – Gauw, Jonas komt heel gauw.

Je moet naar me luisteren, Knotten. Ik ben de Koning.

De koning verdwijnt tussen de bomen.

*Knotten steekt op dezelfde manier als Monseman een peuk
aan, maar laat zowel peuk als lucifer vallen. Het gras bij
zijn voeten vat vlam. Knotten staat als verlamd. Monseman
begint op het vuur te trappen.*

monseman Het gras brandt.

Het mos brandt.

De bladeren branden.

Toralf, Bjørg en Signe komen aanrennen.

Ze zijn bang en willen het doven. Van de andere kant komen

Tom, Anitra en Kleine Morgan.

*Zij zijn geestdriftig en willen het aanwakkeren. Knotten
gaat er in de chaos vandoor.*

*De grasbrand verspreidt zich. Na een tijdje wordt de
situatie onduidelijk. Wie aanwakkert en wie bestrijdt.*

Het volgende wordt min of meer tegelijk gezegd:

toralf Het is een grasbrand.

tom Grasbrand...

toralf Haal water...

signe Waar dan?

bjørg Trap het uit. Trap het uit!

anitra Het staat in brand.

kleine morgan De zoi staat in de fik.

De zoi staat in de fik.

bjørg Je moet het doven. Iedereen moet het doven.

kleine morgan De pik staat in de fik...

signe Ons huis, het kan zich verspreiden...

anitra Het verspreidt zich. Alles staat in brand.

tom Nu steken we alle zwervers in de fik!

signe Kunnen we het niet doven...?

bjørg Dat moeten we.

tom Het moet branden!

signe Ons huis!

toralf Het gaat niet. Het is te veel...

Ze houden op met hun pogingen het vuur te doven.

bjørg Waar is Monseman?

tom Daar.

bjørg Monseman. Was jij het?

monseman Knotten. Knotten rookt.

bjørg Foei schaam je. Je liegt!

Bjørg geeft hem een klap.

toralf Waar is hij dan?

bjørg Wie?

toralf Knotten?

signe Bij Jonas?

anitra Jonas is niet hier.

monseman Knotten was hier.

toralf Knotten? Knotten, waar ben je?

Er komt vreemd geschreeuw uit de daklozenhut.

signe In de hut. Dat is hem.

monseman Knotten rookt. Het rookt uit de hut.

anitra Misschien zijn het de daklozen.

tom Die steken we in de fik.

signe Dat was Knotten.

anitra Knotten praat niet.

Er wordt weer geschreeuwd.

bjørg Dat is Knotten.

tom Nee...

anitra Red hem dan, Tom. Red hem.

tom En als er daklozen zijn dan?

bjørg *roept* Jonas? Jonas, kom snel!

tom Jonas. Verdomme!

Verdomme. Kut. Tering.

– Jonas?

toralf Jonas.

signe Hij hoort het niet.

tom Hij is laf.

Er wordt voor de derde keer geschreeuwd.

anitra O nee. Mamma... Mamma...

Anitra wordt bang. Vlucht bij de anderen weg.

toralf O, verdorie.

Toralf rent naar de brandende daklozenhut.

bjørg Rennen, Toralf! Rennen!

signe Hup Toralf. Hup Toralf.

iedereen

Hup Toralf. Hup Toralf. Hup Toralf.

Hup Toralf. Hup Toralf. Hup Toralf.

Toralf verdwijnt in de rook. Komt hoestend terug. Trekt een ongelukkige Knotten mee.

toralf De hele muur stond in brand...

het dak ook.

bjørg Als de grote mensen maar gauw komen.

Knotten maakt aanstalten om over te geven. Toralf steunt hem.

De anderen staan ernstig om hen heen.

Op een andere plek in het bos staat Julie, zo'n beetje in gedachten verzonken, terwijl het gras om haar heen brandt.

Jonas komt aanrennen.

jonas Julie, je kunt hier niet blijven. Er is een grasbrand.

Alles staat in brand.

julie nilsen O ja.

jonas De bomen ook. Alles staat in brand.

Het is Gagarin. Hij is het. Hij is toch hier geland. Daarom is het.

julie nilsen O ja. Zeker.

Ze wil gaan. Jonas verspert haar de weg.

jonas Waar ga je heen?

julie nilsen Je mag niet mee.

jonas Maar waar ga je heen?

julie nilsen We gaan niet met elkaar.

jonas Zeg waar je heen gaat?

julie nilsen We gaan niet met elkaar.

Jij mag mijn wratten niet meer kussen.

jonas Misschien staat Signes huis ook in brand.

En alle zwervers.

julie nilsen Kan me niet schelen.

jonas En de man.

julie nilsen De man is er niet.

jonas Is hij er niet?

julie nilsen Nee. Nu niet meer.

jonas Bestaat hij niet?

Bjørg zegt ook dat hij niet bestaat.

julie nilsen Als ik mijn ogen sluit bestaat hij niet. Dan is hij helemaal weg. Voor altijd vertrokken. Hij gaat zeker weg. Dat is in elk geval waar.

Dat heeft hij beloofd!

jonas Wat fijn.

jonas als volwassene En toen zei ze...

Ze zei... Ze zei nog iets.

Ze dacht dat ze een jurk zou krijgen.

julie nilsen En ik krijg een baljurk. Een roze baljurk.

jonas Wat fijn.

Julie wil weer gaan.

jonas Julie?

julie nilsen Laat los, rotjong!

jonas Wat?

julie nilsen Rotjong!

Rotzakken, allemaal. Kleuters en rotzakken.

Zó klein. Zó klein en kleiner nog.

jonas En jij stinkt naar kattepis.

julie nilsen Nietes.

jonas Welles. En je hebt wratten. En een rattekop.

Je bent walgelijk.

Julie reageert alsof ze wordt geslagen.

Draait zich om en gaat.

jonas Waar ga je heen?

Jonas wordt wanhopig.

Ik kan bij je blijven zodat je niet de vlammen in loopt. Ik kan een weg vinden, dat kan ik. Alsjeblieft. Mag ik niet mee? Tot aan de deur.

Alsjeblieft, tot aan de deur. Ik ben je buurjongen.

julie nilsen Het is daar zo donker, Jonas.

jonas Waar dan?

julie nilsen Er is een ijzeren deur. En een zak voor het raam.

Toralf en Signe zijn op weg naar Jonas met

Knotten tussen hen in. Bjørg en Monseman een stukje erachter. Tom en Kleine Morgan komen ook.

Julie ziet hen en rent weg. De anderen zijn kwaad.

Opgewonden. Julie verdwijnt in de rook.

Er klinken sirenes van brandweerauto's die dichterbij komen.

toralf Jonas.

jonas Ja?

toralf Ben je helemaal gek geworden?

Je moet op je broertje passen. Verdomme nog.

bjørg Denk er de volgende keer aan. Dat heet verantwoordelijkheid.

signe Knotten stak het aan. Dat zei Monseman.

monseman Knotten rookt.

tom Het waren Monsemans lucifers.

kleine morgan Knotten stak het aan! Schijt.

signe En toen verstopte hij zich. En toen stond de hut in brand. Hij had dood kunnen zijn.

bjørg Had jij niet moeten oppassen?

signe En stel je voor dat ons huis was verbrand.

jonas Ik paste op Julie.

signe Waarom?

tom Knotten stak het aan. Knotten is een pyro.

bjørg Hij komt vast en zeker in een kindertehuis terecht.

jonas Knotten? Kom.

Kom hier dan.

Alsjebieft.

Kom nu hier.

Maar Knotten komt niet. Hij wil Jonas niet aankijken.

toralf als volwassene Ik vond het hartstikke spannend. Ik was de grote held. Mocht op de schouders zitten van een brandweerman. De politie was er ook. Ze deden een onderzoek. Ze vonden een dode zwerver. Maar ze gingen door met zoeken. Porden rond in de as. Ik hoorde het de hele nacht. Grote mensen in de Bosjes die zo hard schreeuwden dat ik het tot in mijn kamer kon horen.

Scène 11 De Koning is moe
en Knotten is moe

De Koning is op de slaapkamer samen met Knotten. Hij is in hemdsmouwen en hij zweet.

de koning Je moet gauw gaan slapen, Knotten. Nee, geen gezeur meer, je moet.

We kunnen niet de hele nacht opblijven.

Dat gaat niet. We worden zo moe.

Ja, Jonas is binnen bij mamma en pappa.

Hij praat met ze. Hij slaap vast daar vannacht. Maar wij zijn hier. Wij zijn hier, weet je. Samen. Dus nu kun je gaan slapen. Gauw slapen maar.

Ja, het gras groeit weer terug. Er komt nieuw. Elke lente nieuw. Net als kinderen. Daar komen ook nieuwe van. Ze heeft zich trouwens alleen maar verstopt. Wie niet weg is is

gezien. Dat is een spel, weet je. Iedereen speelt dat af en toe. Verstoppertje. Tikkertje.

En Jonas... Hij huilt niet echt. Hij is alleen maar moe. Net zoals jij en ik... Zo verschrikkelijk moe.

Ja maar je moet gaan slapen, weet je. Je moet gauw gaan slapen. Het kan niet anders. Ik ben de Koning. Heb zoveel te doen. Let dag en nacht op, zodat alles goed komt zoals het moet.

Nee, je had die lucifer beter niet aan kunnen steken. Ik zei het nog, weet je. De Koning zei het tegen je.

Dat was eigenlijk ook wel een beetje dom.

Maar ja. Ja. Het komt goed, Knotten. Alles komt goed voor iedereen. En dan kan ik ook gaan slapen. Als alles goed is gekomen. En we Julie Nilsen ook hebben gevonden. Dan gaat iedereen slapen in zijn eigen witte bedje.

Buiten klinkt het wanhopig geroep van grote mensen.

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #393
© Jesper Halle, 2004
Hovseterveien 96 – 0768 Oslo, Norge
Oorspronkelijke titel: *Lilleskogen*
© Nederlandse vertaling: Tom Kleijn 2013

de bosjes

deel 3 winter

Scène 12 Martine in de sneeuw

Martine is nieuw op de speelplaats. Ze staat in de sneeuw. Om haar heen staan Jonas, Bjørg, Monseman en Knotten, Toralf en Signe. En Tom en Anitra samen met Kleine Morgan. Ieders aandacht is op Martine gericht.

bjørg Hee?

signe Hee?

anitra Hee, jij?

martine *lacht* Ik heet Martine hoor.

signe Wat een mooie jas heb jij, Martine.

Vooral de kraag.

bjørg Ik heb ook zo'n jas.

jonas Martine, heb jij Julie Nilsen gezien?

Ze schudt haar hoofd.

toralf Ze heeft hier gewoond. En toen is ze verdwenen.

martine O ja.

jonas Weet je zeker dat je haar niet hebt gezien?

bjørg Ze woonde in ons huis. Op de tweede verdieping.

signe Ze huurden het alleen.

tom Er was een grasbrand en toen is ze verdwenen.

kleine morgan Schijt weg.

monseman En het gras brandde.

anitra En een zwerver. Ze vonden een dooie zwerver, maar haar niet.

bjørg Ze gingen met stokken in de as porren, maar ze was er niet.

signe Iedereen zocht. Iedereen die kon.

Pappa toen hij thuiskwam uit kantoor.

Alleen mamma was ziek.

jonas Onze vader ook. Die van mij en Knotten.

toralf En pappa.

bjørg En mijn oom. En Monseman.

monseman Ja.

tom Pappa ook.

toralf Nietes.

tom Welles.

toralf Nee. Hij mocht niet.

tom Wel.

toralf Niet. Want hij was dronken.

tom Dat neem je terug.

toralf Nee.

tom Neem terug zeg ik!

signe De grote mensen zeiden het, Tom.

martine Maken jullie altijd ruzie?

tom Nee.

Tom bindt in. Vliegt Toralf niet aan.

anitra Je mag best straks mee om mijn pop te zien. Die is
Spaans.

bjørg Ik en Signe gaan spelen met Signes poppenhuis. Het
is net nieuw. Signe heeft het gisteren gekregen. Hè, Signe.

tom Signe is gek. Ze zei tegen de smerissen dat er een man
was die Julie Nilsen snoep gaf.

signe Ik zei alleen dat er een man was omdat Julie dat had
gezegd.

bjørg Maar niemand had hem gezien.
signe Maar Julie zei het tegen iedereen.
bjørg Niet tegen mij.
tom Iedereen wist dat ze loog.
jonas Julie zei tegen mij “Hij is er niet.
Nu niet meer.”
Dat zei ze.
toralf Ze loog vaak.
bjørg Ik zei tegen de politie dat Julie loog.
En toen zeiden ze dank je wel. Dat hadden ze al begrepen.
jonas Wij zoeken nog steeds. Toralf en ik.
Of iemand haar gevangen houdt. Het kan zijn dat ze in een
kelder zit. Die verborgen is onder een huis. Met tralies. Met
een ijzeren deur en een zak voor het raam. Of in een
ruimteschip.
toralf We zoeken alleen af en toe.
jonas Jij mag meedoen. Julie was aardig.
tom Haar moeder en vader zijn gewoon verhuisd.
toralf Ze hadden geen ander kind. Zij was de enige.
Toen verdween ze. Toen zijn ze weggegaan.

bjørg We mogen ook nooit meer de Bosjes in. Het is te
gevaarlijk.

Het is verbrand. Helemaal zwart en helemaal leeg.

En de hutten zijn gesloopt.

toralf De zwervers zijn naar de gevangenis gegaan.

bjørg En toen kwamen ze weer vrij. Omdat ze niets tegen
ze hadden. Nu zitten ze in een opvang.

Behalve die ene die dood was gegaan.

Hij was zo dronken.

martine *lacht*.

bjørg Waar lach je om?

martine Jullie praten alleen maar.

Ik begrijp er niets van.

Spelen jullie nooit?

signe Soms wel.

toralf We gaan heel vaak sleeën.

bjørg En de pappa van Tom en Anitra weet misschien waar
Julie Nilsen is. Dat dacht de politie.

anitra Dat dachten ze echt niet.

bjørg Dat deden ze echt wel.

anitra Dat deden ze niet. Want hij weet niets. Pappa heeft net als alle anderen mee helpen zoeken. Hij was erbij. Hij was verdrietig. Hij weet niets.

toralf Hoe weet je dat?

anitra Ik weet het. Pappa en mamma huilden ook.

martine Huilde jullie pappa? Arme jullie.

tom Hij huilde niet hoor.

anitra Ja maar... Dat deed hij wel. Omdat hij verdrietig was...

tom Pappa huilt nooit. Hij is zo sterk. Er is niemand op zijn werk zo sterk als hij. Je moet niet naar haar luisteren. Ze liegt de hele tijd. Ze is helemaal Anitra-la-la-la-la in haar hoofd.

De anderen lachen een beetje.

anitra als volwassene Alles wat ik me herinner is de sneeuw in mijn winter-laarzen. En ook een meisje dat Martine heette. En sneeuw in mijn winterlaarzen. En een meisje dat Martine heette. Nooit meer. Alleen die twee

dingen. Heen en weer en heen en weer. Er is nooit iets gekst met Martine gebeurd, of wel? Zij was het toch niet?

tom Anitralalalala! Anitralalalala!

toralf De politie denkt in elk geval dat hun pappa het weet.

tom Dat is omdat hij de politie helpt. Hij weet veel.

toralf O ja?

tom Ja. Hij werkt in het geheim met ze samen.

Toch?

Anitra geeft geen antwoord.

tom Daarom staat hij aan de kant van de politie.

Omdat hij misschien weet waar ze is.

anitra Nee, Tom. Dat doet hij niet.

tom Wel.

anitra Nee. Niet pappa. Pappa weet niets!

tom Weet pappa dan helemaal niets. Soms?

anitra Nee, zei ik. Hij heeft geen idee.

Hij was op zijn werk toen het gebeurde.

jonas Wat gebeurde?

anitra Niets. De grasbrand.

martine Kunnen jullie niet ophouden.

Ik krijg pijn aan mijn oren.

Pauze.

jonas Ze leeft? Of niet?

anitra *haalt haar schouders op.*

jonas Ze is gevangen. Het kan Gagarin zijn.

Of dat iemand haar meegenomen heeft.

In een auto. Als blanke slavin in het buitenland. Of iemand die zelf geen kinderen heeft.

signe Is ze blanke slavin in het buitenland? Is dat waar?

bjørg Weet Anitra waar ze is?

anitra Pappa weet het in elk geval niet.

bjørg Je weet niet waar ze is. Dat weet je niet.

Dat weet niemand.

toralf Je hebt niets tegen de politie gezegd.

anitra We waren het eens dat we niets zouden zeggen. Dat zei Bjørg. Iedereen heeft het beloofd.

jonas Signe heeft wat gezegd.

signe Niet van het snoep. En niet van de onderbroeken.

Alleen de man.

bjørg Als jij weet waar ze is, waar is ze dan?

anitra Ik weet het niet.

toralf Precies. Je liegt.

Anitra zwijgt.

toralf Laat zien dan. Laat maar zien.

anitra Ik weet het niet. Het is niet zeker.

– Het is afgesloten. Er is een ijzeren deur.

tom Anitralalalala.

bjørg Anitralalalala. Anitralalalala.

alle anderen Anitralalalala. Anitralalalala. Anitralalalala.

Anitralalalala.

anitra Ze is in ieder geval niet waar jullie
denken.

iedereen Anitralalalala. Anitralalalala. Anitralalalala.

Anitralalalala.

anitra Ze is dood! Ze is dood!

iedereen Anitralalalala. Anitralalalala. Anitralalalala.

Anitralalalala.

anitra Dat is waar.

*Anitra vlucht weg met de anderen als een lange sleep
achter zich aan. Roepend en schreeuwend. Jonas, Knotten
en Martine blijven staan.*

martine Waarom zijn jullie zo gemeen?

jonas Ik weet het niet.

jonas als volwassene Zo was het.

Knotten en ik en Martine in de sneeuw.

Mijn hart bonsde, want ik wist dat Anitra

iets wist. En toen sprak mijn broertje.

knotten Anitralala.

Anitralala.

Anitralala.

Scène 13 Wintervisite

Bij Tom en Kleine Morgan en Anitra.

Anitra en Kleine Morgan spelen memory.

Jonas komt op met Knotten.

jonas Is Tom hier.

anitra Nee.

jonas Waar is hij?

anitra Weet ik niet.

jonas Knotten kan memory. Hij kan spelen met Kleine Morgan.

anitra Morgan. Jij speelt met Knotten.

kleine morgan Knotten is stom.

Knotten is een pik.

Knottepik.

anitra Wil je een mep.

kleine morgan Dikke pik.

jonas Speel nou met Kleine Morgan.

Het is niet gevaarlijk.

Jij bent veel sterker dan hij, Knotten.
kleine morgan Knotten is een debiel-dier.
anitra Hoorde je me niet? Ik had het tegen jou. Je krijgt een
mep. Deze keer is het menens.
kleine morgan Pik in de kut.
*Kleine Morgan en Knotten gaan nogal onwillig aan de
gang met het memoryspel.*
jonas Martine is leuk.
anitra Ja.
jonas Ken je Martine?
Ze heeft zulk lang haar.
anitra Ze heeft een echte fiets.
jonas Komt Tom zo?
anitra Weet ik niet.
jonas Ik speel niet met meisjes.
anitra O nee.
jonas Alleen met Julie Nilsen.
En Signe. En soms Martine.
anitra Bjørg speelt schooltje.
jonas Dan zijn we met veel.
Dan doet iedereen mee.

anitra Ja.

jonas Waarom zei je ijzeren deur?

anitra Heb ik niet gezegd.

jonas Wel. Dat deed je wel.

anitra O ja? Welke ijzeren deur dan?

jonas Julie zei dat tegen me. Ze zei ijzeren deur.

Dat zei jij ook.

anitra Wat krijg ik?

jonas Wanneer?

anitra Wat krijg ik om het te zeggen?

jonas Ik heb melkchocola.

jonas *zacht* Je mag alles hebben.

Hier.

anitra Ik zeg het niet.

jonas Alsjebieft, wees eens lief.

anitra Ik ben niet lief. Ik ben gemeen.

Anitra heeft evengoed de chocolade aangepakt. Ze haalt het papier eraf. Knotten ziet het.

Hij en Kleine Morgan springen op.

kleine morgan Godverdomde kut.

We moeten delen. Knotten zegt het.

Knotten zegt het.

anitra Hij kan niet praten.

kleine morgan Knotten denkt. Zeker weten. Geef.

jonas We zouden moeten delen.

kleine morgan Geef! Geef. Geef. Geef.

jonas We moeten delen.

Jonas pakt de chocolade en deelt het stuk in vieren.

anitra Nu zeg ik het in ieder geval niet.

jonas En als je morgen een nieuwe krijgt.

Je krijgt al mijn snoep helemaal tot de lente.

Wil je mijn driewieler hebben. Hij is blauw.

anitra Blauw is lelijk.

jonas Knottens driewieler is groen.

anitra Die is te klein. Ik wil een echte fiets.

jonas En als je al het snoep van Julie Nilsen krijgt?

Je mag het allemaal hebben.

anitra Julie Nilsen is vies en vol wratten en ze stinkt naar

dood, dus je kunt haar zelf wel vinden.

jonas Waar dan. In de Bosjes?

anitra Weet ik niet.

jonas Weet je wel.

anitra Niet.

jonas De Bosjes zijn afgebrand.

anitra Niet het water.

jonas Water brandt niet.

anitra Nee. Maar er ligt ijs op. En prikkeldraad om het hele bos heen.

jonas Ik speel niet met meisjes.

Anitra haalt haar schouders op. Ze kijken elkaar aan.

anitra Misschien heeft Gagarin Julie Nilsen gepakt. Hij is geland. Toen heeft hij haar mee het ruimteschip in genomen. Toen zijn ze helemaal naar beneden gezonken. Dus daar zijn ze nu.

jonas Waar dan?

anitra In de vijver.

jonas Hij is in de Bosjes geland. Daarom zat er een gat in het hek.

En zijn ruimteschip heeft een ijzeren deur.

anitra Tralala.

jonas We moeten gaan, Knotten.

kleine morgan We zijn toch aan het spelen.

jonas Knotten, kom.

kleine morgan We zijn aan het spelen. Schijtepik. Hij kan niet gaan. We zijn aan het spelen.

Knotten. Wacht. Alsjeblieft.

jonas We hebben geen tijd. Dag.

Jonas trekt de tegenstribbelende Knotten mee.

kleine morgan Iedereen gaat weg. Ze moeten blijven.

Schijt schijt.

anitra Wij kunnen spelen.

kleine morgan Kut. Kut-kut. Jij bent een kut!

Anitra wordt razend en vliegt op Kleine Morgan af, slaat er op los.

anitra Rotjong. Rotjong. Rotjong huilebalk rotjong.

Kleine Morgan vecht wild terug.

kleine morgan Kutzus. Kutzus. Kutzus.

Ze vechten wild.

kleine morgan *schreeuwt van de pijn.*

De vechtpartij is even snel over als hij begon. Anitra en Kleine Morgan staan hulpeloos en hijgend tegenover elkaar.

kleine morgan als volwassene Dat memoryspel, daar zat een plaatje met een blauwe ballon bij. Gele achtergrond. En een plaatje van een rode stoomboot. En een groene zeilboot. En een papagaai. En een hoge hoed. Die was zwart, die hoed dus. En een wekker. Geel. En een kerkklok. En een voetbal en een auto en een trein. En een bed. En een fiets.

En de zon, en een kroon met vier diamanten. En drie katjes in een mand. En een indiaan. Een dode indiaan.

Scène 14 Pesten

*Toralf, Tom, Signe en Martine zijn
aan het kaarten.*

toralf Ik maak er klaveren van.

tom Schoppen.

signe Je mag niet twee keer achter elkaar veranderen.

martine Dat mag niet. Het is waar, Tom.

Tom geeft toe. Pakt zijn kaart terug.

toralf Nu weten we in elk geval welke kaart je hebt.

martine In elk geval.

Nog een kaart.

signe Wat?

toralf Let op dan. – Nog een kaart.

tom Klaveren gevraagd.

martine O.

Martine moet bijpakken.

toralf Signe?

signe Sorry.

Signe legt op. Jonas en Knotten komen op.

Ze zijn gekleed voor buiten.

jonas Hoi. Gaan jullie mee zoeken naar Julie Nilsen.

tom We zijn aan het kaarten.

jonas Als jullie klaar zijn.

martine Het is toch winter.

jonas Dan kunnen we toch nog wel zoeken. Het is niet koud.

toralf We vinden haar toch niet.

signe Ze is niet hier.

jonas We hebben nog niet overal gezocht.

tom Neem Bjørg mee. Zij wil zeker.

jonas Ze is verkouden.

toralf Is ze altijd.

jonas Kunnen jullie niet meegaan.

signe Neem Knotten en Monseman maar mee. Het is voor kleuters.

toralf Jonas, we hebben geen zin meer.

jonas Maar stel je voor dat ze gevangen zit.

martine Zeker bij een heks.

signe Bij Bjørg!

toralf Of Toms moeder.

Ze kijken gespannen naar Tom. Dan lacht hij. Iedereen lacht.

jonas Toralf? Ik heb chocolademelk bij me.

Anitra heeft een tip gegeven.

signe Nee, vast niet.

jonas Jawel. De vijver.

signe Ze heeft het mis. Julie is gewoon op reis gegaan.

Dat denkt pappa ook.

tom Delen dan.

jonas Toralf?

toralf Het is winter. Je kunt nergens graven.

jonas Nu ligt er ijs op de vijver. Het is helder ijs.

We kunnen naar beneden kijken.

tom Waarom?

jonas Omdat...

martine O bah. Dat ze daar beneden ligt.

Bah.

tom Dan is ze zeker verrot en ziet eruit als een spook. Met

wormen over haar hele lijf.

toralf We komen er niet in. Er staat een hek omheen.

Jonas houdt een kniptang omhoog.

jonas Van pappa.

toralf Het ijs is te dun. We zakken er door.

jonas Knotten is het lichtst. Hij kan als eerste gaan. Ik heb
touw.

tom Ja. En dan kan Knotten zeggen wat hij ziet.

jonas Ja?

tom Heeft Knotten dan leren praten?

jonas Ja. Bijna. Het is trouwens niet zijn schuld.

Eigenlijk kan hij het. Hij is alleen ziek.

tom Net als jij.

*Jonas wordt razend en rukt de kaarten bij ze weg. Gooit ze
door de kamer.*

signe Die ga je nieuw kopen.

Alle kaarten. Ik wil een splinternieuw pak.

Ik had ze net gekregen.

Het was een cadeau. Verdorie!

martine Jonas, raap op...

toralf Kom op.

jonas Nooit van z'n leven.

signe O, de aas is gevouwen.

tom Ik had dus een joker.

Ik had een joker.

jonas Kom Knotten. We gaan.

signe Je krijgt huisarrest als de grote mensen erachter
komen.

toralf Dan krijgen wij ook nog straf.

tom Ik wil een joker als we opnieuw spelen.

jonas Nu, Knotten!

knotten *roept* Nee, nee, nee...

Jonas trekt Knotten mee naar buiten.

De anderen staren hen na.

tom Jee. Hij praatte.

Scène 15 Op het ijs van de vijver

Jonas komt op samen met Knotten en Monseman en Kleine Morgan.

Kleine Morgan heeft zich bij hen aangesloten, hij loopt een stukje achter de anderen.

jonas Weet je moeder dat je hier bent.

kleine morgan *schudt zijn hoofd.*

jonas Wie past er op jou?

kleine morgan Anitra.

jonas Waar is ze?

kleine morgan Thuis.

jonas Ik kan niet op jou passen. Ik pas op Knotten en Monseman.

monseman Ik pas op Knotten.

jonas Nee. Ik pas op Knotten.

monseman En ik pas op Knotten.

Knotten loopt naar Monseman.

jonas Het is misschien gevaarlijk. We moeten voorzichtig zijn.

kleine morgan Puh.

jonas Niet tegen Anitra zeggen dat je hier was.

kleine morgan Anitra.

Gestoord. Koekoek. Piemelkaas.

monseman Koekoek – koekoek!

Knotten krijgt een uiteinde van het touw van Jonas. Gaat het ijs op.

jonas Loop voorzichtig, Knotten. Niet springen.

Knotten loopt over het ijs. Staart naar beneden.

jonas Probeer te stampen.

Stamp harder.

Monseman loopt stampend het ijs op.

jonas Monseman. Wacht.

Monseman springt. Het is duidelijk veilig ijs. Kleine Morgan rent er op.

jonas Morgan! Voorzichtig!

Blijf staan!

Jonas loopt aarzelend het ijs op. Staart naar beneden.

kleine morgan Schijt!

Iedereen verstijft en kijkt naar wat Kleine Morgan ziet.

jonas Dat is een steen. Denk ik.

monseman Ze is daar beneden.

kleine morgan Verdronken? Spiernaakt verdronken?

jonas Ze is gevangen. Misschien in een ruimteschip.

monseman Ze is daar beneden.

kleine morgan Boven. Daar boven.

Boven. Ruimteschip.

Kut.

monseman Daar beneden.

jonas Kijk of er een ijzeren deur is.

Monseman staart naar beneden door het ijs.

monseman Ze is daar beneden. Daar en daar en daar en daar.

– Julie? Julie? Julieeeee?

jonas Stil.

kleine morgan Koud. Schijft wat koud.

jonas We moeten haar vinden.

kleine morgan In het ijs. Pikkebloot.

Kleine Morgan begint in het ijs te hakken.

jonas Wat is er?

Zie je iets? Wat?

kleine morgan Schijt-uit. Ik had je.

jonas Je bent te klein om mee te doen.

kleine morgan Niet.

jonas We moeten allemaal zoeken. We moeten kruipen.

Rond en rond. Tot we overal geweest zijn.

We kunnen aftellen.

Ze gaan alle vier liggen.

jonas Niet achter elkaar. Naast elkaar.

Jonas. – Monseman. – Knotten. – Kleine Morgan.

Ze liggen vier breed. Beginnen in het ritme over het ijs te

kruipen terwijl ze naar beneden staren.

jonas 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.

18. 19.

kleine morgan Koud.

jonas 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27.

kleine morgan Schijtkoud. Moet wanten hebben.

Heb jij?

Jonas?

jonas 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41.

42. 43.

*Knotten ziet hoe koud Kleine Morgan het heeft. Wil hem
zijn wanten geven.*

jonas Nee Knotten, hou de jouwe aan. Kleine Morgan heeft
ze thuis.

Doe wat ik zeg.

Knotten geeft één van zijn wanten aan Kleine Morgan.

jonas O – nu weet ik niet meer waar ik was.

monseman 44.

jonas 44. 45. 46. 47. – één rondje!

kleine morgan Ik bevries.

jonas 49. 50. 51. 52. 53.

kleine morgan Jij bent helemaal gek.

Je kont stinkt!

Poepworst schijt.

Schijtgek. Kut. Kut. Kut.

Godverdomme piemelkaas!

jonas We zijn nog niet klaar.

kleine morgan Jij bent ontzettend gemeen.

Tom is aardiger.

Kleine Morgan loopt weg.

jonas 53. – 53. 54. 54. 55. 56. 57. 58. 59.

Is er wat?

Knotten schudt zijn hoofd.

jonas 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72.

monseman Ahh ahh ahh.

jonas Wat is er? Heb je haar gevonden? Waar? Monseman?

Waar?

Jonas kruipt erheen en staart naar beneden.

jonas Dat? Dat is een wortel.

Een boomwortel.

Jij debiel. Dat is niets.

We gaan verder.

Ga door. Ga door dan, debiel.

Bjørg komt op. Ze is razend.

bjørg Dus hier zitten jullie. Gaan maar door en gaan maar door. Alsof de dingen niet al moeilijk genoeg zijn.

Monseman moet naar huis. Nu meteen. Mamma maakt zich zorgen over hem. Jullie zijn uren weggeweest.

jonas Maar we zijn bijna klaar.

bjørg Waarmee?

Jonas geeft geen antwoord. Monseman staat op. Hij heeft moeite met overeind komen. Hij is volkomen uitgeput.

jonas O. Nu ben ik ook nog de tel kwijtgeraakt. Dat is jouw schuld, Bjørg.

monseman 73.

Jonas kruipt verder.

jonas 73. 74. 75.

monseman als volwassene Een boze man had alle kinderen gevangen. Iedereen die een meisje was. Toen telde iedereen tot duizend. Iedereen die een jongen was. Want dan was iedereen die een meisje was vrij. Toen kwam Bjørg. Toen hebben we niet tot het einde geteld. Toen kwamen ze niet vrij.

bjørg Jullie krijgen allemaal longontsteking. Met die onzin.

Bjørg en Monseman gaan.

jonas Wij gaan door, hè Knotten. Wij geven niet op. Of wel soms? Bijna twee rondjes.

74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83.

Twee rondjes.

84. 85. 86. 87. 88.

Knotten is opgestaan. Hij wil achter de anderen aan. Blijft staan.

jonas Maar Knotten? Knotten we kunnen niet opgeven. We mogen niet opgeven. Knotten.

89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96.

Bijna honderd Knotten. – Knotten!

Alsjeblieft, Knotten. Alsjeblieft. Anders moet ik zo veel rondjes alleen. 97. 98. 99. 100. Stel je voor Knotten. We zijn bij honderd.

Jonas rust even. Volkomen uitgeput. Dan gaat hij door, terwijl Knotten staat te kijken.

jonas 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113.

Jonas zakt in elkaar en blijft huilend liggen.

Knotten loopt erheen en gaat bij hem op zijn hurken zitten, maar weet niet hoe hij moet troosten. Het is zijn grote broer.

knotten Jonas...?

jonas O Knotten, Knotten... arme Knotten.

Jonas legt zijn hoofd in de schoot van zijn broertje en huilt.

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #393
© Jesper Halle, 2004
Hovseterveien 96 – 0768 Oslo, Norge
Oorspronkelijke titel: *Lilleskogen*
© Nederlandse vertaling: Tom Kleijn 2013

de bosjes

Scène 16 De koning en de nacht

De Koning komt bij Knotten. Hij is moe en zijn ogen staan hol. Zijn broek is aan flarden.

de koning Maar Knotten toch. Jonas was niet echt verdrietig. Hij klonk alleen zo. Hij is slim, Jonas. Hij heeft je beetgenomen, niet?

Jonas was een beetje moe. Hij had het alleen koud. Iedereen had het koud. Jij ook. Wij wonen in een winterland, zodat we sneeuw en ijs hebben. Daarom hebben we het ook af en toe een beetje koud. Maar nu hebben we het niet meer koud. Daar let ik op. Omdat ik de Koning ben.

Kleine Morgan heeft het nu ook niet meer koud. Monseman niet. Jij niet. Aardige Jonas niet. Hij zeker niet.

Het gaat ook heel goed met Anitra. Zij houdt van binnen spelen. Ze slaapt nu. Tom en Kleine Morgan ook. Bjørg en Monseman. Allemaal. Ik ben het die dat geregeld heeft ja. Ik ben de Koning weet je.

Ja, Signe slaapt ook. Zij heeft prinsessen op haar dekbed. En Toralf slaapt. Ik pas op.

Ver weg beginnen de kerkklokken te luiden.

Ja, ik heb ook op Julie Nilsen gepast. Ik heb altijd op Julie Nilsen gepast. Ze is nu in Afrika. Daarom is ze verdwenen. Ze wilde zo graag een olifant zien. Toen zijn haar moeder en vader haar achterna gereisd. Ze wilden het liefst samen met Julie zijn. Iedereen wil het liefst samen met zijn kinderen zijn.

De klokken klinken harder. De Koning moet ze overstemmen.

de koning Ze slaapt, Knotten. Zij slaapt ook. Ik heb altijd opgepast, want ik ben de Koning. Jullie zijn mijn kinderen. Ik hou van alle kinderen. Ik wil dat ze het goed hebben. Dat

ze mogen slapen en wakker worden voor een nieuwe dag
en een nieuwe zon zodat ze in korte broeken kunnen lopen
en fietsen en tikkertje spelen en het fijn hebben. Want ik wil
zo graag dat ze het fijn hebben.

Plotseling is het stil.

Julie Nilsen slaapt, Knotten. Ze slaapt in Afrika. Ze slaapt
in het ijs. Beneden op de bodem. Met al die kapotte flessen.
Onder het mos tussen de stenen. In een kolenkelder. In het
brandende gras. In de bedden van alle kinderen en achter
een deur van ijzer. Ze slaapt en slaapt en wordt nooit
wakker.

Scène 17 De ijzeren deur

Anitra zit alleen en speelt met wat poppen en dierfiguren. Ze is in het houthok in een kelder, en achter haar is een ijzeren deur. Jonas komt op. Hij heeft een grote vuile zak bij zich. Achter hem komt een onwillige Knotten.

jonas Waarom zit je in de kelder?

anitra Daarom. *Pauze.* Kleine Morgan is niet hier. Hij is buiten.

jonas Waarom ben jij niet buiten?

anitra Ik ben buiten.

jonas Nu niet.

anitra Het is koud.

jonas Je kunt op je kamer spelen.

anitra Daar is Tom.

jonas Jij hebt er ook recht op. Het is ook jouw kamer.

anitra *haalt haar schouders op.*

jonas Knotten, kijk of je Kleine Morgan kunt vinden.

Knotten blijft gewoon staan.

jonas Er is geen plaats voor een ruimteschip in de vijver.

Knotten is ziek geworden. Ik ook.

anitra Iedereen lacht je uit.

jonas Hier is het snoep van Julie Nilsen.

Er zitten geen mieren meer op. Ze zijn doodgevroren.

Je mag pakken. Sommige zijn echt heel zoet. Jensen heeft niet zulke.

Anitra aarzelt. Bedient zich. Knotten neemt ook.

jonas Wordt Tom door je vader geslagen.

anitra Soms.

jonas En Kleine Morgan.

anitra Alleen oorvijgen.

jonas En jij.

anitra Bijna niet.

jonas Je kunt hier niet spelen. Het is toch een kelder. Het is bijna donker. Bijna geen licht. – Neem er nog een.

anitra Ik bouw in het aardappelhok. Met stapels hout. Dan wordt het een huis. De houten paardjes wonen daar. En het kleine popje. De grote is te groot.

jonas Waar woont de rode?

anitra Daar. Nee niet daar. Daar. De rode is het paard van Bobo. Bobo rijdt elke dag naar school.

jonas Bobo is mooi. Mag ik?

anitra Mm. Knotten kan de kleine nemen.

Ze spelen. Knotten doet ook mee.

jonas Ik had nooit gedacht dat jij speelde.

anitra In mijn eentje dus.

jonas En als ze aardappels uit het hok komen halen dan? Of hout?

anitra Dan stort het in.

jonas En dan?

anitra Dan wordt alles begraven en verwoest.

Pauze. Ze spelen een beetje.

jonas Wat stom.

anitra Ja.

jonas Ah. Nu hoorde ik Kleine Morgan. Knotten, Kleine Morgan is boven. Kun jij hem niet gaan zoeken?

anitra Hij pikt stroop in de keuken, opschieten dus.

Knotten blijft staan.

jonas Ik heb een echte fiets gekregen met Kerstmis. Ik mag er niet mee naar buiten voordat het lente is. Als ik hem mag uitproberen, mag jij hem daarna.

Ik zweer het. Hand op mijn hart.

anitra Het kolenhok is daar binnen.

Maar het is op slot.

jonas Ik hoef hem ook niet uit te proberen.

Je mag ook meteen.

anitra Julie Nilsen was stom.

jonas Ze was aardig.

anitra Ze schreeuwde.

jonas Wanneer dan?

anitra Het was pappa niet.

jonas Wanneer schreeuwde ze?

anitra Op een keer.

jonas Hard?

anitra Ja.

knotten *probeert te schreeuwen om te horen hoe het klinkt.*

jonas Was het iemand anders? Weet je wie het was?

anitra Nee.

jonas Je zei dat je weet waar ze is.

anitra Nee.

jonas Wel. Dat zei je.

anitra Ik weet het niet precies.

jonas Waar denk je dan?

anitra Toen de Bosjes in brand stonden ben ik hierheen
gegaan.

jonas Waarom? Het was spannend. De brandweer kwam.

anitra Knotten was in de hut. Ik dacht dat hij dood zou
gaan. Hij schreeuwde toen ook.

knotten *schreeuwt weer.*

anitra Dus durfde ik daar niet te blijven.

Dus ging ik hierheen en bouwde een huis voor de paardjes.

Toen schreeuwde iemand daarbinnen.

jonas Daarbinnen?

anitra Ja. Daarbinnen. In het kolenhok.

Het was Julie Nilsen.

jonas Heb je dat tegen niemand gezegd?

Waarom niet?

anitra Het was pappa niet. Hij was op zijn werk toen.

Ik zag iemand naar buiten komen. Hij was het niet.

jonas Wie was het dan?

anitra Iemand met een jas en een tas. Iemand die 's
morgens naar de tram loopt. Iemand die er uitziet als
iedereen.

Ik heb het niet goed gezien.

Ik weet het niet.

Het was iemand waarvan niemand het zou geloven.

jonas Waarom heb je niets gezegd?

anitra Mamma was al aan het huilen. Vanwege dat met Toto
toen...

jonas Wat dan?

anitra Er was altijd iets met Toto. Militaire politie en zo. En
met Tom, en met Morgan ook. En mij. Wij zijn rotkinderen.
Mamma kon niet meer.

jonas Maar als jij Julie hebt gehoord...

anitra En als ze haar nou in ons blok vinden? Wat dan?

jonas Maar je vader was toch op zijn werk.

anitra Niemand gelooft mij. Niet eens mamma.

jonas Neem nog een beetje.

Anitra pakt een chocolaatje.

anitra Ik wil je fiets niet hebben.

jonas Het is een blauwe Diamant. Twaalf inch.

anitra Ik wil helemaal niets.

Ik wil niet. Ik wil niet. Ik wil niet.

Anitra begint te huilen terwijl ze de chocolade eet.

jonas Ze is daar toch niet?

Niet echt?

Dat is toch niet zo?

anitra Onder de kolen.

Helemaal zwart.

jonas Nee.

anitra Ik ben er geweest.

jonas Maar het is op slot.

anitra Mamma heeft een sleutel. Gebruikt ze als ze kolen
haalt.

jonas Ze is daar toch niet?

anitra Het was haar hand. Die stak uit.

Hij zag er zo uit. Precies zo.

Ze had toch een armband?

Jonas knikt.

Anitra geeft de armband aan Jonas.

jonas Maar de grote mensen. De grote mensen dan? Er
wonen hier grote mensen. Als die het gezien hebben.
Wanneer de grote mensen haar gezien hebben. Het is niet
waar. De grote mensen zouden het gezien hebben.

anitra Ik heb het bedekt. Het naar achteren geschoven zodat
alles helemaal bedekt was. Toen gooiden ze er meer op.
Meer kolen. Meer kolen. Meer kolen. Meer kolen. Er
bovenop.

We moesten kolen hebben voor de hele winter.
Ze ligt er helemaal onder.
Helemaal achter in de hoek.
Ze is dood, Jonas.

*Anitra haalt een sleutel aan een touwtje tevoorschijn en
geeft hem aan Jonas. Het is de sleutel van de kolenkelder.*

deel 4 de tweede lente

Scène 18 De kleine begrafenis

De kinderen zijn verzameld rond de zandbak. Ze zijn stil en ernstig. Het is een lentedag.

Martine komt op met een beschilderd sigarenkistje. Ze draagt het plechtig.

martine als volwassene We zouden daar nu niet meer over moeten praten. Ik begrijp niet waarom we dat doen. Wat voor leven wordt het als we de hele tijd aan zulke dingen denken. Afschuwelijke dingen zijn er gebeurd. Ze kunnen opnieuw gebeuren. Kinderen gaan de Bosjes in. Dat is waar ze graag spelen. Dat is hoe het moet zijn. Dat is het leven. Ik weet het. Mijn hart is ook een kinderhart.

toralf Het is klaar nu.

signe Er liggen rozenblaadjes omheen.

Het is zo mooi.

bjørg Het is goed een graf te hebben om naartoe te gaan.

Het is nodig.

martine Arm vogeltje van ons.

Martine zet de kist in het zand neer.

toralf Hoe oud was hij?

martine Vier.

toralf O.

jonas Ben je nu verdrietig?

martine Ja.

jonas Om de vogel?

martine Ja.

jonas Toralf, ben jij verdrietig?

toralf Ja.

Om de vogel.

jonas Tom?

tom Nee.

kleine morgana Ik ook niet.

Godverdomme niet.

monseman Ik ook niet.

jonas O nee.

monseman Jawel.

Om de vogel.

jonas Ben jij verdrietig, Bjørg.

bjørg O. Jij bent zo stom.

Het is kinderachtig.

Kunnen we niet gaan zingen.

jonas Signe, ben jij verdrietig?

signe Waarom?

Om de vogel?

Pauze.

jonas Om dat met Julie Nilsen.

Dat ze dood is.

Ben je daar verdrietig om?

signe Het was haar eigen schuld.

Ze is in de kolen verdronken. Die zijn over haar heen
gevallen.

jonas Niet!

signe Wel.

jonas Maar de politie...

signe *gnuift* "De politie..."

jonas De politie zegt...

tom “De politie zegt.”

Wat zegt Gagarin dan?

jonas Ben jij verdrietig Anitra?

Anitra, ben je verdrietig?

Anitra?

anitra als volwassene Nee, dat herinner ik me niet, nee.

Niet de houten paardjes en niet het kolenhok, en niet iemand met een jurk met stippen, ik geloof het niet. En niet dat de onderbroek kapot was gescheurd. Ik zag het gezicht niet eens, ik weet niet of ik het zag. Misschien was het wel helemaal verminkt, ik weet het niet. Ik heb echt geen idee. Ik kan me niet eens herinneren of haar ogen open waren. Ik herinner me niets.

Maar ik geloof dat haar ogen open waren.

Dat ze wijdopen waren. Dat ze daar lag met vuil en gruis in haar dode wijdopen ogen en alleen maar naar me staarde.

jonas Ben je verdrietig, Anitra?

anitra Nu niet meer.

martine Jonas?

jonas Ja?

martine Ben jij verdrietig?

jonas Alleen om de vogel.

martine Je hoeft niet zo verdrietig te zijn.

Hij was niet van jou.

jonas Julie Nilsen is lang geleden. Al maanden. Je kunt er niet altijd verdrietig

om blijven. Alleen Knotten is er nog verdrietig om.

Omdat hij klein is.

knotten Niet.

jonas Wel. Dat heb je gezegd. Dat weet ik.

Je bent de hele tijd verdrietig.

knotten Niet...

jonas Jawel, dat ben je. Je huilt en je huilt en je huilt, alleen omdat je zo klein en zo verdrietig bent.

Iedereen kijkt naar Knotten. Hij is duidelijk bijna in tranen.

bjørg Kunnen we nu gaan zingen.

martine Toralf begraaft het. Dan zingen we.

allemaal *zingen*

Als ik eens een vogel was

o wat zou ik vliegen
'k liet mij dan op hoge tak
heen en weder wiegen
als ik eens een vogel was
o wat zou ik vliegen.

Scène 19 Verstoppertje spelen

Op de speelplaats staan de anderen om Martine heen. Ze slaat haar handen voor haar gezicht en begint snel en zacht te tellen. De anderen rennen alle kanten op.

Alleen Jonas blijft over.

martine 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7...

...97. 98. 99. 100.

Blijf zitten waar je zit en verroer je niet.

Wie niet weg is, is gezien.

Martine probeert degenen die zich verstoopt hebben te vinden terwijl ze met Jonas praat.

Als ze afgeroepen worden komen ze tevoorschijn.

martine Doe jij niet mee?

jonas De armband.

martine Jonas is gezien.

jonas Hij is mooi. Heb je hem voor je verjaardag gekregen?

Is hij van je vader?

martine Nee.

jonas Je moeder?

Je peettante?

martine Nee.

jonas Je peetoom dan. Oom?

martine Nee.

jonas Wie dan?

martine Knotten is gezien.

jonas Wie?

martine Mag ik niet zeggen.

jonas Julie Nilsen had er net zo een.

Echt precies zo een.

martine Deze is van mij.

– Monseman is gezien.

jonas Was het een cadeau?

martine Ja.

jonas Van wie dan?

martine Ik heb beloofd het niet te zeggen.

– Anitra is gezien. Ik heb je gezien, Anitra. Kom
tevoorschijn.

jonas Je moet.

martine Waarom doe jij altijd zo gek?

jonas Knotten! Anitra! Kom snel.

martine Bjørg is gezien.

jonas Kijk hier.

Jonas grijpt haar arm zodat ze de armband zien.

martine Laat los. Hij is van mij. Auw.

jonas Hij lijkt erop. Hij lijkt er precies op.

Het is dezelfde.

anitra O mamma... Mamma... Mamma...

martine Wat nu weer?

jonas Van wie heb je die gekregen? Waar heb je hem
gekregen?

Zeg het. Zeg het.

martine Nee, zei ik.

jonas Jawel!

*Jonas vliegt Martine aan. Ze beginnen te vechten. Tom en
Kleine Morgan begrijpen
dat er iets aan de hand is en komen erbij
staan.*

bjørg Laat haar los.

jonas Ik sla je als je het niet zegt. Ik ram je in elkaar.

Toralf probeert Jonas weg te krijgen bij Martine, maar hij is door het dolle heen.

toralf Laat haar los, Jonas. Laat los.

– Help me.

tom Je mag geen meisjes slaan.

Toralf en Tom houden Jonas vast.

jonas Kun je het niet gewoon zeggen! Alsjeblieft. Het is een man die je gaat vermoorden. Als je hem van een man hebt gekregen, dan gaat hij je vermoorden.

martine Wie dan?

jonas Hij is ook aardig. En je krijgt snoep en geld en van alles. Maar dan vermoordt hij je. Hij vermoordt kinderen.

martine Ik heb hem niet van een man gekregen.

jonas Wel.

martine Nee. Ik heb hem van Signe gekregen.

Omdat we vriendinnen waren. Dus wilde ze hem aan mij geven.

Omdat ik de beste vriendin ben die ze heeft gehad.

bjørg En van wie heeft Signe de armband dan gekregen?

martine Signe...?

jonas Van wie heeft ze hem gekregen?

martine Dat mag ik niet zeggen.

toralf Je moet.

Of niet?

Ze moet toch?

Iedereen knikt en is het eens met Toralf.

martine Een man.

anitra O, mamma...

jonas als volwassene Want mijn hart is een kinderhart.

En ik weet hoe het is.

Scène 20 De tranen van iedereen die huilt

knotten Signe? Signe? Signe?????

De anderen vallen later in.

Ze roepen harder en harder door elkaar heen.

allen Signe! Signe! Signe! Signe!

De Koning en Dode Julie Nilsen komen op.

Ze gaan achter de kinderen staan en beginnen met ze mee te roepen. De kleren van de koning zijn nog meer aan flarden dan eerst. Niet veel meer dan een onderbroek en de sjerp. Julie Nilsen's huid is grijs met zwarte vlekken, en ze draagt een paar flarden van een jurk met stippen. Ze huilt omdat ze dood is.

allen SIGNE – SIGNE – SIGNE – SIGNEEEEEEE

Maar niemand antwoordt en niemand komt. Het is stil.

Dan gaat de Koning heel dicht naar Knotten toe die helemaal vooraan tussen de kinderen staat. Hij neemt zijn koningshoed af en legt hem voor zich op de grond.

de koning Zo Knotten. Nu ben ik geen Koning meer. Nu is er geen Koning meer.

Ik kan het niet meer en er is ook niemand anders die het kan.

Het spijt me, Knotten. Het is me niet gelukt. Hoewel ik Koning was is het me niet gelukt. Dus nu is het voorbij. Niets om voor op te groeien, en niets om naar uit te kijken. Het spijt me, maar het is zoals het is.

Als mijn kinderen niet vrolijk en veilig kunnen zijn, dan is er geen Koning meer.

Dan is alles voorbij. Dan zijn er geen Koningen meer.

De Koning loopt weg.

jonas als volwassene Ik kots de hemel uit.

Ik kots de aarde uit.

Ik kots de mensen uit.

Ik kots de dieren uit. En het gras.

De sterren aan de hemel en de tranen van iedereen die huilt.

Ik wil het gewoon niet.

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #393
© Jesper Halle, 2004
Hovseterveien 96 – 0768 Oslo, Norge
Oorspronkelijke titel: *Lilleskogen*
© Nederlandse vertaling: Tom Kleijn 2013

de bosjes

Lilleskogen ging in Noorwegen bij Trøndelag Teater in
première op 20 januari, 2004 in Trondheim

jonas Hans Petter Nilsen

knotten / koning Bartek Kaminski

toralf Trond Peter Stamsø Munch

signe Marianne Meløy

bjørg Grethe Nordberg

monseman Ola G. Furueth

tom Are Jonsen Rødsand

anitra Kikki Stormo

kleine morgan Trond Ove Skrødal

julie nilsen / martine Tone Mostraum

Regie: Jon Tombre

www.trondelag-teater.no

Met dank aan Maaïke van Rijn

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #393
© Jesper Halle, 2004
Hovseterveien 96 – 0768 Oslo, Norge
Oorspronkelijke titel: *Lilleskogen*
© Nederlandse vertaling: Tom Kleijn 2013

de bosjes

Jesper Halle (1956, Noorwegen) studeerde filosofie en Noorse literatuur aan de universiteit in Tromsø. Sinds 1983 schreef hij zo'n dertig teksten voor theater, radio, televisie en poppenspel, waaronder *Dagenes lys* (Ibsen Award 1997) en *Lilleskogen* (Wilhelm Hansen Fonds Award 2001, Hedda Award 2004). Halle werkt sinds jaar en dag als mentor en dramaturg voor andere toneelschrijvers en wordt regelmatig gevraagd voor diverse vakjury's binnen de Noorse theatersector, zoals die voor de Nationale Ibsenprijs. Sinds 2013 is hij hoofddocent aan de masteropleiding 'schrijven voor theater' aan de theaterschool in Oslo (KHiO).

Toneelwerk

Tre små brannmenn – 2011

Babelprosjektet / Babel O projecto – 2008

Askeladden og de tre prinsesser i Berget det blå – 2008

Løvetann og prinsen – 2008

En handlingens mann – 2008
Det lengste kysset – 2008
Husarenes ettermiddag – 2006
Jeg er vinden i trærne – 2006
Per, Pål, Kari og Anne leker hele den lange dagen – 2006
Noras barn – 2005
Lilleskogen – De Bosjes – 2004
Isbjørnen og jeg – 2004
24 mislykte nordmenn – 2003
Vest for Eden – 2000
Dagenes lys – 1996
Villender – 1996
Livet er en sandstrand – 1990

Tom Kleijn (1949) studeerde Nederlandse taal- en literatuurwetenschap en theater. Hij begon in 1988 als huisvertaler van toneelgroep de TRUST waar hij hedendaagse Oostenrijkse en Duitse auteurs introduceerde als Goetz, Ernst en Schwab, waarmee het gezelschap in de jaren negentig een grote naam opbouwde. Hij werkte ook voor andere toneelgezelschappen en vertaalde o.a. Bernhard, Jelinek, Brecht, Büchner, Schiller, Shakespeare, Mouawad en Ibsen. Ook introduceerde hij Jon Fosse in Nederland.

www.tomkleijn-toneelvertaler.nl